

TEMA 1. Introducció: el dret a l'educació

L'educació social pren l'escola com a referència: l'escola és la institució que la Modernitat va designar per fer-se càrrec del dret a l'educació. Però la universalització i la massificació de l'escola en la Modernitat tardana han mostrat que és incapaç de dur endavant de manera satisfactòria aqueix encàrrec, desbordada per tantes altres fonts d'accés a la informació i la cultura. Alhora, la institució escolar va deixant fora persones que no poden assolir el dret a l'educació dintre seu, i ací és on l'educació social pren més rellevància: atenció educativa a xiquetes i xiquets en el sistema de protecció de menors o sota mesures judicials, a adolescents que fracassen i abandonen l'escola, a persones majors que han vist interromput el seu desenvolupament adult per experiències deshumanitzadores, sovint vivint sota condicions de risc i vulnerabilitat.

Temes i textos de referència

1.1. L'escolaritat com a projecte i marc de l'ensenyament.

Ley Orgánica de Educación y Ley Orgánica para la Mejora de la Calidad de la Educación: exposición de motivos. A: <http://www.boe.es/buscar/doc.php?id=BOE-A-2006-7899> y <http://www.mecd.gob.es/servicios-al-ciudadano-mecd/dms/mecd/servicios-al-ciudadano-mecd/participacion-publica/lomce/20130517-aprobacion-proyecto-de-ley.pdf>

1.2. Dret a l'educació, escola i educació social.

Constitución española: art. 27. A:

<http://www.congreso.es/consti/constitucion/indice/titulos/articulos.jsp?ini=27&tipo=2>

Dubet, F. (2010). *Decadència de la institució escolar i conflictes entre principis*. Barcelona, Fundació Jaume Bofill.

<http://www.debats.cat/sites/default/files/debats/pdf/decadencia-institucion-escolar.pdf>

Torres, R.M. (2005). *Doce tesis para el cambio educativo. Justicia educativa y justicia económica*. Madrid, Fe y Alegría.

http://www.entreculturas.org/files/documentos/estudios_e_informes/12_tesis_RMT_Resumen.pdf?download

Fantova, F. (2007). *Inclusión social y políticas públicas*.

[http://www.fantova.net/restringido/documentos/mis/Cuestiones%20sociales/Inclusión%20social%20y%20pol%C3%ADticas%20públicas%20\(2007\).pdf](http://www.fantova.net/restringido/documentos/mis/Cuestiones%20sociales/Inclusión%20social%20y%20pol%C3%ADticas%20públicas%20(2007).pdf)

1.3. Regulacions normatives de l'educació social.

Ley de integración social de los minusválidos: arts. 3, 18, 23 a 34. A: www.boe.es/boe/dias/1982/04/30/pdfs/A11106-11112.pdf

Ley de protección jurídica del menor: preámbulo. A: <https://www.boe.es/boe/dias/1996/01/17/pdfs/A01225-01238.pdf>

Ley Orgánica reguladora de la responsabilidad penal de los menores: exposición de motivos (12, 19), arts. 7, 27, 55. A: <http://www.boe.es/boe/dias/2000/01/13/pdfs/A01422-01441.pdf>

1.4. Actors en l'educació social: professionals i destinataris.

Convenio colectivo marco estatal de acción e intervención social. A:

<http://www.boe.es/boe/dias/2007/06/19/pdfs/A26713-26728.pdf>

Historias truncadas. A: <http://www.eduso.net/res/?b=21&c=213>

o <http://www.sobrevulnerables.es/sobrevulnerables/porta1.do> o <http://fundacionjuans.org/es/revista-en-la-calle> o <http://www.lasillaroja.org/>

Exercicis

En grup.-

PRÀCTICA 1: Descripció de trajectòries educatives truncades.

Cada grup proporcionarà un relat o descripció d'un individu que ha vist perillar el seu dret a l'educació.

Amb totes les descripcions, procurarem identificar factors que incideixen en l'incompliment del dret a l'educació i elaborarem una classificació de possibles col·lectius o usuaris d'educació social.

Individuals.-

1.1. LECTURA D'UN DELS TEXTOS: Resum de 200-300 paraules i extracte de dues cites textuais.

Lliurament: **15 d'octubre**.

1.2. GLOSSARI O MAPA CONCEPTUAL: S'ha d'elegir una d'aquestes dues opcions per a desenvolupar-la al llarg del quadrimestre. El glossari ha d'incloure almenys 10 termes rellevants per a la comprensió del tema i proporcionar-ne la definició. El mapa conceptual ha d'esmentar almenys 10 termes i mostrar les seues relacions.

Lliurament: **22 de octubre**.

¡ATENCIÓN!

Treball individual transversal del 1r quadrimestre:

1. En finalitzar les pràctiques 1 a 3 cal fer un exercici de reflexió i plasmar-lo per escrit: anàlisi i judici d'una organització socioeducativa i el seu context.
2. Lectura d'un llibre entre els recomanats i redacció de la seua fitxa tècnica, que contingui a més una avaluació personal del seu contingut.

DIDÀCTICA I ORGANITZACIÓ SOCIOEDUCATIVA

TEMA 1: Introducció: el dret a l'educació

Professora: Davinia Palomares Montero
Curs 2013-2014

TEMA 1: Introducció: el dret a l'educació

ÍNDEX:

- 1.1. L'escolaritat com a projecte i marc de l'ensenyament
- 1.2. Dret a l'educació, escola i educació social
- 1.3. Regulacions normatives de l'educació social
- 1.4. Actors en l'educació social: professionals i destinataris

Grau en Educació Social
Assignatura: Didàctica i Organització Socioeducativa

TEMA 1: Introducció: el dret a l'educació

1.1 L'escolaritat com a projecte i marc de l'ensenyament (1)

CONTEXTUALITZACIÓ

QUÈ ÉS L'ENSENYAMENT? Estratègia que adopta l'escola per complir amb la seva responsabilitat. No és solament instrucció, sinó promoció sistemàtica de l'aprenentatge mitjançant diferents mitjans.

PENSEM JUNTS:
Què és l'ensenyament?

– Pluja d'idees –

ENSENYAMENT

Finalitat de l'educació. Temes seleccionats (què ensenyar?).

Metodologia i paper del mestre, l'estudiant i el saber (com ensenyar?).

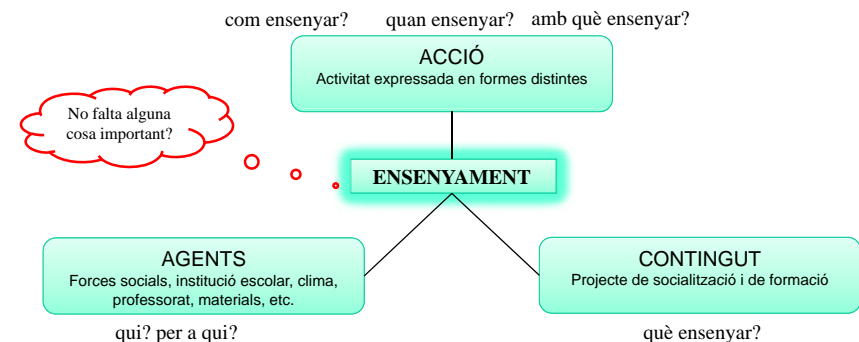
Estructura i seqüenciació de continguts (quan ensenyar?).

Mitjans, ajudes i recursos didàctics (amb què ensenyar?).

TEMA 1: Introducció: el dret a l'educació

1.1 L'escolaritat com a projecte i marc de l'ensenyament (2)

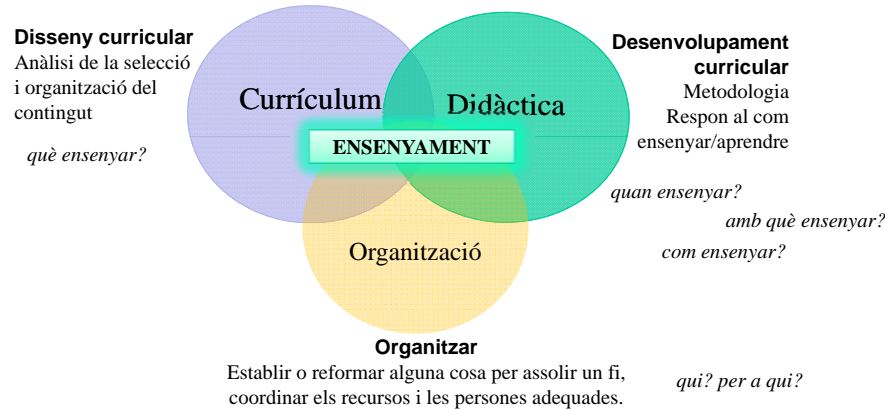
CONTEXTUALITZACIÓ

TEMA 1: Introducció: el dret a l'educació

1.1 L'escolaritat com a projecte i marc de l'ensenyament (3)

CONTEXTUALITZACIÓ

TEMA 1: Introducció: el dret a l'educació

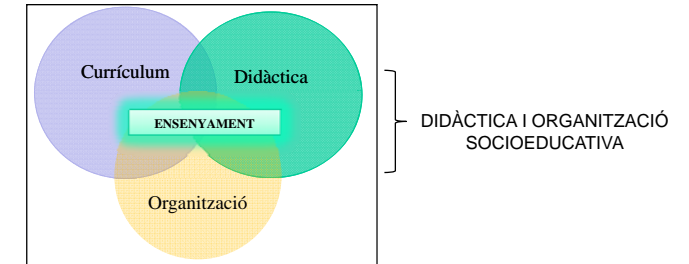
1.1 L'escolaritat com a projecte i marc de l'ensenyament (4)

PENSEM JUNTS

– Acudim als records –

Explica breument dos records de la teva vida escolar propis de quan estaves en una situació d'E-A. Procura que un d'ells siga molt agradable o positiu i que l'altre no ho siga tant.

Quins es relacionen amb la didàctica? Quins amb l'organització?

TEMA 1: Introducció: el dret a l'educació

1.1 L'escolaritat com a projecte i marc de l'ensenyament (5)

Ley Orgánica de Educación (LOU 2006) i Proyecto de ley LOMCE

TREBALLEM

– Concepte d'escolarització en la LOE –

“Como consecuencia [...] se había conseguido que todos los jóvenes españoles de ambos sexos asistiesen a los centros educativos al menos entre los seis y los dieciséis años y que muchos de ellos comenzasen antes su escolarización y la prolongasen después” (p. 17159)

“Una de las consecuencias más relevantes del principio del esfuerzo compartido consiste en la necesidad de llevar a cabo una escolarización equitativa del alumnado” (p. 17160)

“[...] todos los centros [...] asuman su compromiso social con la educación y realicen una escolarización sin exclusiones” (p. 17160)

“La programación de la escolarización en centros públicos y privados concertados debe garantizar una adecuada y equilibrada distribución entre los centros escolares de los alumnos con necesidad de apoyo educativo” (p. 17163)

“Corresponde a las Administraciones educativas garantizar la escolarización” (p. 17179)

“La escolarización del alumnado que presenta necesidades educativas especiales se regirá por los principios de normalización e inclusión” (p. 17180)

TEMA 1: Introducció: el dret a l'educació

1.1 L'escolaritat com a projecte i marc de l'ensenyament (6)

Què entenem per escolarització?

Però, educació és només escolarització?

PENSEM JUNTS

– Pluja d'idees –

En quins escenaris té lloc l'educació?

etc,etc etc etc,etc,etc,etc
etc,etc etc etc,etc,etc,etc
etc,etc etc etc,etc,etc,etc
etc,etc etc etc,etc,etc,etc

TEMA 1: Introducció: el dret a l'educació

1.2 Dret a l'educació, escola i educació social (1)

Constitución Española art 27

Artículo 27

- Libertad de enseñanza**
1. Todos tienen el derecho a la educación. Se reconoce la libertad de enseñanza.
 2. La educación tendrá por objeto el pleno desarrollo de la personalidad humana en el respeto a los principios democráticos de convivencia y a los derechos y libertades fundamentales.
 3. Los poderes públicos garantizan el derecho que asiste a los padres para que sus hijos reciban la formación religiosa y moral que esté de acuerdo con sus propias convicciones.
- A Espanya, quina és la llei, el decret, la norma... que estableix el dret a l'educació?**
- Constitución Española**
6. Se reconoce a las personas físicas y jurídicas la libertad de creación de centros docentes, dentro del respeto a los principios constitucionales.
 7. Los profesores, los padres y, en su caso, los alumnos intervendrán en el control y gestión de todos los centros sostenidos por la Administración con fondos públicos, en los términos que la ley establezca.
 8. Los poderes públicos inspeccionarán y homologarán el sistema educativo para garantizar el cumplimiento de las leyes.
 9. Los poderes públicos ayudarán a los centros docentes que reúnan los requisitos que la ley establezca.
 10. Se reconoce la autonomía de las Universidades, en los términos que la ley establezca.
- Autonomía universitaria**

TEMA 1: Introducció: el dret a l'educació

1.2 Dret a l'educació, escola i educació social (2)

Aleshores, si l'educació no té lloc solament a l'escola, on queda l'educació social?

L'acció educativa ha de transmetre, per tal que el subjecte pugui incorporar-se al seu temps:

→ Socialitzar-se, transitar i promocionar en les xarxes normalitzades del fet social ampli, així com els efectes educatius de canvi, desenvolupament i promoció que el seu desenvolupament deu produir en els grups i en la comunitat.

L'educació social apareix i es constitueix amb la base i la finalitat de proporcionar una sèrie de serveis i recursos educatius al conjunt de la societat, de la comunitat i de la ciutadania que participa en el fet social.

Treballem-ho en la primera pràctica

Grau en Educació Social

Assignatura: Didàctica i Organització Socioeducativa

10

TEMA 1: Introducció: el dret a l'educació

1.2 Dret a l'educació, escola i educació social (3)

TREBALLEM

– Comentari en grup classe –

Dubet, F. (2010). *Decadència de la institució escolar i conflictes entre principis*. Barcelona, Fundació Jaume Bofill.

TREBALLEM

– Puzzle d'Aronson –

Torres, R.M. (2005). *Doce tesis para el cambio educativo. Justicia educativa y justicia económica*. Madrid, Fe y Alegría

Grau en Educació Social

Assignatura: Didàctica i Organització Socioeducativa

11

TEMA 1: Introducció: el dret a l'educació

1.3 Regulacions normatives de l'educació social (1)

Convenio Acción e Intervención Social

I CONVENIO COLECTIVO MARCO ESTATAL DE ACCIÓN E INTERVENCIÓN SOCIAL

Artículo 2. *Ámbito funcional y personal*

2. Por Acción e Intervención Social, se entienden las actividades o acciones, que se realizan de manera formal u organizada, que responden a necesidades sociales, que su propósito puede ser tanto prevenir, paliar o corregir procesos de exclusión social, como promover procesos de inclusión o participación social.

3. [...]

Se verán afectados por este convenio los ámbitos de la acción social, así como el socio-laboral o el socio-sanitario, pasando por lo socio-cultural y lo socio-educativo, psicosocial, asistencial, intervención sociocomunitaria y sociocultural y las áreas de diseño y evaluación de programas sociales, tal como se definen en el presente artículo.

Grau en Educació Social

Assignatura: Didàctica i Organització Socioeducativa

12

TEMA 1: Introducció: el dret a l'educació

1.4 Actors en l'educació social: professionals i destinataris (1)

I CONVENIO COLECTIVO MARCO ESTATAL DE ACCIÓN E INTERVENCIÓN SOCIAL

TREBALLEM

– Quins professionals i quins destinataris?–

Quines tasques són pròpies de l'Educació Social?

Quin tipus de tasques hi ha en cada àrea (servei, centre, equips, programes, etc.)?

Amb quins professionals es comparteixen aqueixes tasques i en quines l'educador social està sol?

Catàleg d'activitats

TEMA 1: Introducció: el dret a l'educació

TEMA 1. Introducció: el dret a l'educació

PRÀCTICA 1: Descripció de trajectòries educatives truncades.

Objectiu de la pràctica: Aplegar descripcions de persones potencials usuàries d'organitzacions socials la trajectòria educativa i vital de les quals s'ha vist truncada per algun motiu.

Taques:

- 1) Intercanviar informació en grups xicotets (casos coneguts, inventats, trobats a internet).
- 2) Descripció de la trajectòria d'una persona en situació de vulnerabilitat on el seu dret a l'educació no s'ha vist plenament satisfet.

Condicions:

La descripció procurarà recollir la trajectòria vital del cas seleccionat així com les seues circumstàncies.

Lliurament: 14 d'octubre per a grup pràctiques dilluns i 15 d'octubre per a grup pràctiques dimarts

Aquesta pràctica s'ha de compartir amb la resta de la classe per mitjà de l'aula virtual. Un membre del grup penjarà la resposta del grup en la secció de tasques (en la tasca corresponent "Pràctica Grup Tema 1"). Posteriorment, una vegada revisades per la professora, es compartiran en la secció de recursos per poder consultar-les.

Amb totes les descripcions procurarem identificar factors que incideixen en l'incompliment del dret a l'educació i elaborarem una classificació de possibles col·lectius o usuaris d'educació social.

TEMA 2. Organitzacions amb missió socioeducativa

De l'educació social es fan càrrec algunes institucions públiques, com ara municipis, i sobretot entitats d'iniciativa social o civil, privades, que molt sovint no tenen afany de lucre: associacions i fundacions d'usuaris, dels seus familiars o de professionals que comparteixen un projecte. També algunes empreses han vist en l'Educació Socioeducativa una oportunitat de negoci. Les organitzacions del tercer sector les fan les persones que les conformen, i que s'han de relacionar amb d'altres per tal de trobar tant recursos amb què dur endavant la seua faena com la legitimitat que han de guanyar-se en l'entorn on treballen, davant les persones usuàries, les administracions que les autoritzen, les empreses que les financen així com altres institucions que es mouen en àmbits semblants.

Temes i textos de referència

2.1. Organitzacions d'acció social amb missió socioeducativa.

Fantova (2008). *Comprender las organizaciones no gubernamentales y su gestión*. En "Gestión de las organizaciones no gubernamentales".

2.2. El tercer sector i el moviment associatiu i el seu paper en l'estat de benestar.

Fundación Luis Vives (2010). *Anuario del tercer sector de acción social en España*. Madrid: Fundación Luis Vives.

2.3. El personal de les organitzacions: professionals, treballadors, voluntaris i destinataris.

Fundación Esplai (2013). *Ciudadania y ONG. El nuevo papel del 3r sector*. Zubero, Plenario y 10 propuestas.

2.4. El conflicte en les organitzacions del 3r sector i d'acció social: missió i identitat.

Lafuente i Camps (2003). *La gestión alternativa de conflictos en las organizaciones del tercer sector*. Fundació Jaume Bofill, 30-46.

Fantova (2001). *La gestión en las organizaciones de voluntariado*.

2.5. La direcció, el govern i la gestió en les organitzacions. Lideratge.

Cantó, N.; Castiñeira, A. i Font, A. (2009). *Les fonts del lideratge social*. Barcelona, Fundació Jaume Bofill.

Exercicis

En grup.-

PRÀCTICA 2: Organització d'acció social amb missió socioeducativa.

Localitzar dues organitzacions i analitzar la seua estructura funcional i la seua organització (webs, memòries d'activitat, etc.). Sobre la base de Fantova (2008) descriu els seus elements de contingència. Valora'ls en funció de l'organigrama.

Individuals.-

1.1. LECTURA D'UN DELS TEXTOS: Resum de 300-400 paraules, que incloga l'extracte de dues cites textuais (les paraules de les cites compten en el resum) i esquema.

Lliurament: **12 de novembre**.

1.2. GLOSSARI O MAPA CONCEPTUAL: Continuem en l'opció seleccionada en el tema anterior. **Glossari:** Afegir 10 nous termes al glossari que siguin rellevants per a la comprensió del tema 2 i proporcionar-ne la definició. **Mapa conceptual:** Elaborar el mapa conceptual afegint almenys 10 termes del tema 2 i mostrar les seues relacions així com la relació amb el tema anterior.

Lliurament: **19 de novembre**.

¡ATENCIÓ!

Treball individual transversal del 1r quadrimestre:

1. En finalitzar les pràctiques 1 a 3 cal fer un exercici de reflexió i plasmar-lo per escrit: anàlisi i judici d'una organització socioeducativa i el seu context.
2. Lectura d'un llibre entre els recomanats i redacció de la seua fitxa tècnica, que contingui a més una avaluació personal del seu contingut.

DIDÀCTICA I ORGANITZACIÓ SOCIOEDUCATIVA

TEMA 2: Organitzacions amb missió socioeducativa

Professora: Davinia Palomares Montero
Curs 2013-2014

TEMA 2: Organitzacions amb missió socioeducativa

ÍNDEX:

- 2.1 Organitzacions d'acció social i missió socioeducativa
- 2.2 El tercer sector i el moviment associatiu i el seu paper en l'estat de benestar
- 2.3 El personal de les organitzacions: professionals, treballadors, voluntaris i destinataris
- 2.4 El conflicte en les organitzacions: missió i identitat
- 2.5 La direcció, el govern i la gestió en les organitzacions. Lideratge

Grau en Educació Social
Assignatura: Didàctica i Organització Socioeducativa

2

TEMA 2: Organitzacions amb missió socioeducativa

2.1 Organitzacions d'acció social i missió socioeducativa (1)

Fantova (2008). *Comprender las organizaciones no gubernamentales y su gestión. A Gestión de las organizaciones no gubernamentales.*

Organitzacions = *macroprocessos*, conjunts o sèries d'activitats en les quals interactuen reiteradament persones i que van produint i reproduint una diferenciació entre un sistema (que denominem organització) i un entorn.

Aquests processos consumeixen **recursos** (humans, econòmics, informacionals o materials) que prenen de l'entorn, i es van estructurant (de manera que activitat i estructura no són sinó dues cares de la mateixa moneda), alhora que van desencadenant efectes en aquest entorn.

Aquesta **estructuració de l'organització** es produeix a tres nivells:

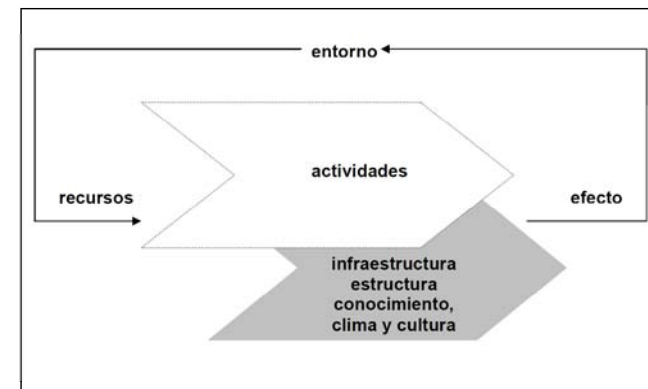
- La infraestructura, determinats recursos més que travessar l'organització s'hi queden, es fan propis.
- L'estructura social (formal i informal).
- Dels coneixements, sentiments i valors compartits (el que podríem anomenar la superestructura).

TEMA 2: Organitzacions amb missió socioeducativa

2.1 Organitzacions d'acció social i missió socioeducativa (2)

Fantova (2008). *Comprender las organizaciones no gubernamentales y su gestión. A Gestión de las organizaciones no gubernamentales.*

Teoría de la contingència

TEMA 2: Organitzacions amb missió socioeducativa

2.1 Organitzacions d'acció social i missió socioeducativa (7)

Fantova (2008). *Comprender las organizaciones no gubernamentales y su gestión. A Gestión de las organizaciones no gubernamentales.*

Teoria de la contingència

**infraestructura
estructura
conocimiento,
clima y cultura**

“Estructura” també està relacionat amb allò intangible (capital intel·lectual).

- Aspectes emocionals o afectius: clima de l'organització.
- Aspectes cognoscitius o informacionals: coneixement organitzatiu.
- Aspectes de significació: cultura de l'organització.

* Clima = sentiment més o menys col·lectiu, més o menys compartit, més o menys persistent que cal detectar en l'atmosfera d'una organització.

* Aspectes cognoscitius = informació significativa construïda, processada i representada d'una forma més o menys col·lectiva en l'organització (cert grau d'intel·lecció col·lectiva relativament conscient) → missió, finalitats, objectius o metes.

* Elements ideològics o culturals = valors realment operants, conjunt d'idees que guia l'acció, presumpcions articulades que regeixen la manera de percebre, pensar, sentir i actuar en l'organització.

TEMA 2: Organitzacions amb missió socioeducativa

2.1 Organitzacions d'acció social i missió socioeducativa (8)

Fantova (2008). *Comprender las organizaciones no gubernamentales y su gestión. A Gestión de las organizaciones no gubernamentales.*

TREBALLEM

– Conte de la Senyora Raku (de Mintzberg)–

Tot es fa orientat a un únic macro-procés.

TEMA 2: Organitzacions amb missió socioeducativa

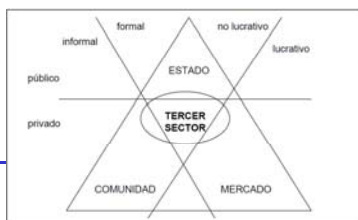
2.1 Organitzacions d'acció social i missió socioeducativa (9)

Fantova (2008). *Comprender las organizaciones no gubernamentales y su gestión. A Gestión de las organizaciones no gubernamentales.*

Organitzacions no governamentals. Trets definitoris:

- Cert grau de diferenciació, formalització, estabilitat, continuïtat, estructuració o institucionalització. En alguns moments i llocs, es parla d'organitzacions existents de fet, encara que no de dret.
- Caràcter no governamental. Han de ser privades, no han de formar part o dependre de les AAPP.
- Absència d'ànim de lucre. No han de distribuir beneficis entre els seus propietaris, administradors o directius. Això no implica que, des d'un punt de vista econòmic, no es produeixin beneficis, però aquests no s'han de repartir sinó reinvertir-se.
- Buscar algun tipus d'impacte social d'interès general o de millora en la qualitat de vida de persones o comunitats. Vinculat a aquest caràcter altruista o solidari, sol aparèixer el que les organitzacions estiguin regides per persones que no obtenen benefici econòmic o que comptin amb la col·laboració de voluntariat.

Consultem el text original

TEMA 2: Organitzacions amb missió socioeducativa

2.2 El tercer sector i el moviment associatiu i el seu paper en l'estat de benestar (1)

Fundación Luis Vives (2010). *Anuario del tercer sector de acción social en España.* Madrid: Fundación Luis Vives

Tercer sector: Avanç (democratització, desenvolupament econòmic, revitalització de la societat civil i evolució de l'estat del benestar).

Concepte de Tercer Sector: Límits difusos. Hi ha 2 enfocaments principals:

1- **L'enfocament de l'economia social:** Tercer Sector = “conjunt d'entitats no pertanyents al sector públic que, amb funcionament i gestió democràtica i igualtat de drets i deures dels socis, practiquen un règim especial de propietat i distribució dels beneficis, emprant els excedents d'exercici per al creixement de l'entitat i la millora dels serveis als socis i a la societat”

Tipus d'entitats:

- Les productores de mercat privades. Empreses per satisfer necessitats dels seus socis a través del mercat, amb organització democràtica i amb distribució de beneficis no vinculada al capital aportat pel soci (cooperatives, mutualitats, societats laborals...)
- Les productores no de mercat privades. Associacions i fundacions la producció de les quals se subministra de forma gratuïta o a preus econòmicament no significatius. Es refereix a institucions privades sense finalitats de lucre.

TEMA 2: Organitzacions amb missió socioeducativa

2.2 El tercer sector i el moviment associatiu i el seu paper en l'estat de benestar (2)

Fundación Luis Vives (2010). *Anuario del tercer sector de acción social en España*. Madrid: Fundación Luis Vives

2- **L'enfocament no lucratiu**: exigeix a les organitzacions del TS que no s'hagin creat amb l'objectiu principal de generar beneficis ni d'obtenir una rendibilitat financera i que no puguin repartir beneficis entre els seus membres.

Organitzacions més representatives, reivindicatives i defensores del drets. Importància del voluntariat.

TEMA 2: Organitzacions amb missió socioeducativa

2.2 El tercer sector i el moviment associatiu i el seu paper en l'estat de benestar (3)

Fundación Luis Vives (2010). *Anuario del tercer sector de acción social en España*. Madrid: Fundación Luis Vives

Delimitació del concepte de Tercer Sector: posicionament de l'Anuari

- Estar organitzades formalment (exclouria les manifestacions informals de solidaritat i ajuda).
- Ser privades: separades formalment del govern, sense formar part del sector públic i sense trobar-se controlades per aquest.
- Absència d'ànim de lucre. La seva finalitat principal no és generar beneficis. Els beneficis, cas que existeixin, han de ser reinvertits en la mateixa organització.
- Gaudir de capacitat d'autocontrol institucional de les seves activitats.
- Que comptin amb algun grau de participació voluntària.

Tercer Sector = "L'àmbit format per entitats privades de caràcter voluntari, no governamentals i sense ànim de lucre que, sorgides de la lliure iniciativa ciutadana, funcionen de forma autònoma i solidària tractant, per mitjà d'accions d'interès general, d'impulsar el reconeixement i l'exercici dels drets socials, d'aconseguir la cohesió i la inclusió social activa de les persones en totes les seves dimensions, prestant especialment suport a aquelles persones i grups socials que es troben en situació més vulnerable o en risc d'exclusió social"

TEMA 2: Organitzacions amb missió socioeducativa

2.2 El tercer sector i el moviment associatiu i el seu paper en l'estat de benestar (4)

Fundación Luis Vives (2010). *Anuario del tercer sector de acción social en España*. Madrid: Fundación Luis Vives

Funcions i àmbits d'estudi del Tercer Sector d'Acció Social:

Tipus d'activitats que desenvolupen: i) dinamitzadores, en tant que defensen idees, valors i drets i promouen actituds i comportaments; ii) productores de serveis, en proveir serveis, comercialitzar i produir béns per a col·lectius especials.

R. Aliena troba que el TS té una naturalesa trinitària:

1. Com a **proveïdor**, protegeix i promou les possibilitats d'una vida bona

- a. Protegeix les persones;
- b. Contribueix al seu desenvolupament
- c. Els ofereix un espai per a aquest desenvolupament
- d. Els proporciona recursos

2. Com a **instituidor social**, determina, al costat de l'Estat, la família i el mercat, la naturalesa i la qualitat del vincle social, les relacions entre els subjectes (individus i grups).

3. Com a **actor polític**, fomenta la participació de les persones en la vida política.

TEMA 2: Organitzacions amb missió socioeducativa

2.3 El personal de les organitzacions: professionals, treballadors, voluntaris i destinataris (1)

Fundación Esplai (2013). *Ciudadanía y ONG. El nuevo papel del 3r sector. Zubero, Plenario y 10 propuestas.*

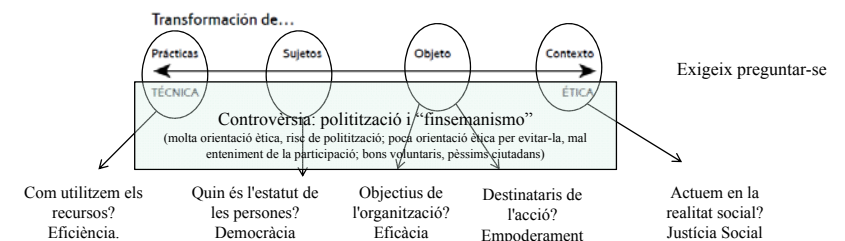
- **Participació** → Qualitat i quantitat (soms pocs i participem poc).

Com és la nostra participació? (procés de "rutinització").
Ens passa en tots els aspectes de la nostra vida?

Participar → Fer el que es pot per assolir algun tipus d'objectiu.

Participar per a transformar

D'acord o en desacord?

TEMA 2: Organitzacions amb missió socioeducativa

2.4 El conflicte en les organitzacions: missió i identitat (1)

Lafuente i Camps (2003). *La gestión alternativa de conflictos en las organizaciones del tercer sector*. Fundació Jaume Bofill, 30-46.
Fantova (2001). *La gestión en las organizaciones de voluntariado*.

Conflictes	Actors	Fons o causes	Tipologia	Actituds i processos
Intragrupals (interns)	Persones més compromeses amb l'entitat: -Junta directiva. -Personal remunerat executiu. Entre departaments i unitats de treball (entitats més grans).	-Objectius i expectatives diferents i/o contradictòries. -Manca de comunicació o distorsió dels canals. -Relacions no satisfactòries. -Falta de formació o informació. -Baix nivell de participació. -Funcionament de l'organització. -Actituds diferents cap endins i cap enfora.	-Conflicte de relació. -Conflicte d'informació. -Conflicte de tasques i rols.	-Diàleg. -Cooperació. -Passivitat.
Intergrupals (externs)	Entitats amb les quals <u>compeixen</u> per donar serveis. Entitats semblants amb les quals <u>col·laboren</u> en projectes concrets. Entitats de segon grau (<u>coordinadores</u> o federacions). <u>Administració pública</u> .	-Diferents formes de treball i gestió. -Manca de coordinació. -Competència entre entitats per la prestació de serveis. -Manca de relacions estratègiques.	-Conflicte d'interessos. -Conflicte de relació. -Conflicte d'informació. -Conflicte de tasques i rols.	-Negociació. -Cooperació. -Confrontació (reivindicació). -Mediació.

Grau en Educació Social

Assignatura: Didàctica i Organització Socioeducativa

21

TEMA 2: Organitzacions amb missió socioeducativa

2.4 El conflicte en les organitzacions: missió i identitat (2)

Lafuente i Camps (2003). *La gestión alternativa de conflictos en las organizaciones del tercer sector*. Fundació Jaume Bofill, 30-46.
Fantova (2001). *La gestión en las organizaciones de voluntariado*.

ACTITUDS I VALORS

→ *Coherència* entre el que som i fem i el que diem (integritat a l'organització).

→ *Participació*: Democràcia interna. Molts conflictes apareixen per alta de participació. La participació és quasi sempre formal, quan la informal ajuda a sentir les veus de tots i totes.

→ *Transcendència*: Facilita un espai per a reflexionar sobre el que es fa. És important que les persones estiguen integrades en l'organització.

Grau en Educació Social

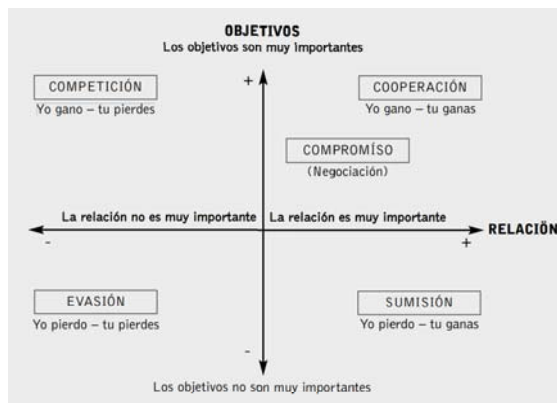
Assignatura: Didàctica i Organització Socioeducativa

22

TEMA 2: Organitzacions amb missió socioeducativa

2.4 El conflicte en les organitzacions: missió i identitat (3)

Lafuente i Camps (2003). *La gestión alternativa de conflictos en las organizaciones del tercer sector*. Fundació Jaume Bofill, 30-46.
Fantova (2001). *La gestión en las organizaciones de voluntariado*.

Grau en Educació Social

Assignatura: Didàctica i Organització Socioeducativa

23

TEMA 2: Organitzacions amb missió socioeducativa

2.5 La direcció, el govern i la gestió en les organitzacions. Lideratge (1)

Cantó, N.; Castiñeira, A. i Font, A. (2009). *Les fonts del lideratge social*. Barcelona, Fundació Jaume Bofill.

Compromís cívic i lideratge social: termes vinculats

COMPROMÍS = obligació concreta o paraula donada.

Elements: deure, persona i alta persona/causa/organització.

És voluntari encara que genera una obligatorietat autoimposada i mantinguda en el temps.

COMPROMÍS CÍVIC= vinculació duradora d'una persona envers la societat.

≈ implicació però més enllà (intensitat i durada més gran).

LÍDER SOCIAL= aquell/a que treballa en la societat sent catalitzador del canvi social (no restringeix l'acció de lideratge al tercer sector).

Grau en Educació Social

Assignatura: Didàctica i Organització Socioeducativa

24

TEMA 2: Organitzacions amb missió socioeducativa

2.5 La direcció, el govern i la gestió en les organitzacions. Lideratge (2)

Cantó, N.; Castiñeira, A. i Font, A. (2009). *Les fonts del lideratge social*. Barcelona, Fundació Jaume Bofill.

Compromís cívic i lideratge social: termes vinculats

CAMÍ DEL DESPERTAR DEL LIDERATGE SOCIAL

- 1. Socialització en la dimensió cívica
 - 2. La cadena del compromís
 - 3. El camí cap al lideratge
- } *Quan i per què es produeix el compromís cívic?*
- } *Quan i per què es produeix la posició de lideratge social?*

TEMA 2. Organitzacions amb missió socioeducativa

PRÀCTICA 2: Comprendre les organitzacions amb missió socioeducativa.

Objectiu de la pràctica: Comprendre les organitzacions no governamentals i la seua gestió identificant els elements de contingència d'una organització socioeducativa real en relació amb l'atenció d'una necessitat socioeducativa (pràctica 1).

Tasques:

- 1) Revisió de dues pràctiques realitzades en el tema 1 (pot ser la pròpia o la realitzada per un company).
- 2) Com que hi haurà casos més adients per a fer la pràctica 2, valorar quin del dos se selecciona (aquest procés de valoració s'ha de raonar en el vostre exercici i incloure'l en el document de resposta).
- 3) Reflexioneu sobre el tipus d'institució, associació, entitat, etc., que podria ajudar a solucionar el problema que presenta el cas seleccionat de la pràctica 1.
- 4) Navegueu per internet i tracteu de trobar una institució, associació, entitat, etc., real que treballa en el camp en què es troba el vostre cas. Investigueu en la web de la institució, tracteu de conèixer com s'organitza, quines activitats fa, amb quins recursos, etc. (tot allò que informe de la seua organització: recordeu els elements de la Teoria de la Contingència).
- 4) Descrïeu els elements de contingència per a la institució estudiada en la informació real.

Condicions:

Es valorarà que la informació es presente de forma esquemàtica seguint l'esquema treballat a classe.

Lliurament: 11 de novembre per a grup pràctiques dilluns i 12 de novembre per a grup pràctiques dimarts

Aquesta pràctica s'ha de compartir amb la resta de la classe per mitjà de l'aula virtual. Un membre del grup penjarà la resposta del grup en la secció de tasques (en la tasca corresponent "Pràctica Grup Tema 2"). Posteriorment, una vegada revisades per la professora, es compartiran en la secció de recursos per poder consultar-les.

TEMA 3. Oferta educativa i accés a l'educació

Mentre que l'escola té una etapa obligatòria, a l'educació social l'assistència no ho és. Malauradament, no hi ha tantes places com caldria per poder atendre tantes persones com podrien aprofitar-se d'una bona educació social. Per això, les institucions que hi treballen han de tenir clar a quin conjunt de persones s'adrecen així com quins són els criteris que empren per seleccionar aquelles que més profit puguen traure de la seua oferta educativa. Es va produint així una especialització que permet proporcionar una atenció educativa més acurada però que té el risc de segregar poblacions i dificultar-los l'accés a una vida normalitzada.

Temes i textos de referència

3.1. Necessitats, processos i persones.

- *Introducció al tema sense lectura relacionada. Contextualització.*

3.2. Processos de derivació, captació, selecció i accés als serveis socioeducatius.

- Jacinto, C. (1998). *¿Qué es calidad en la formación para el trabajo de jóvenes de sectores de pobreza? Un análisis desde la estrategias de intervención.* A Jacinto, C. y Gallart, M.A. (coords.)(1998). *Por una segunda oportunidad. La formación para el trabajo de jóvenes vulnerables.* Montevideo, Cinterfor-OIT, 311-341.

3.3. Oferta educativa: especialització o diversificació (de destinataris o serveis).

- Lázaro, E. (2009). *Acompañar, participar, crear. Una propuesta metodológica en educación social.* Madrid, Semilla, 71-87.

- Xavó-Xaví, equipo de maestros (2001). *El adolescente marginal.* Barcelona, Rosa Sensat, caps. 1 a 3.

- Montoliu, A. i Cañeque, A. (2013). *Centros de Día de Menores de la Comunidad Valenciana. El perfil de menores atendidos.* Valencia, APIME.

Exercicis

En grup.-

PRÀCTICA 3: Catalogació de centres d'acció social en funció de l'accés i dels camps d'intervenció i de l'oferta.

Seguint l'esquema de les estratègies d'intervenció que explica Jacinto (1998), que s'explicarà a classe, heu d'explicar el funcionament de dues entitats socioeducatives.

Lliurament: **17 de desembre**

Individuals.-

1.1. LECTURA D'UN DELS TEXTOS: Treballarem la lectura a classe d'una forma particular. La primera setmana cadascú ha de llegir un dels textos per poder treballar a classe les setmanes següents.

Lliurament: -----

1.2. GLOSSARI O MAPA CONCEPTUAL: Continuem en l'opció seleccionada en el tema anterior. **Glossari:** Afegir 10 nous termes al glossari que siguin rellevants per a la comprensió del tema 3 i proporcionar-ne la definició. **Mapa conceptual:** Elaborar el mapa conceptual afegint almenys 10 termes del tema 3.

Lliurament: **17 de desembre.**

¡ATENCIÓ!

Treball individual transversal del 1r quadrimestre:

1. En finalitzar les pràctiques 1 a 3 cal fer un exercici de reflexió i plasmar-lo per escrit: anàlisi i judici d'una organització socioeducativa i el seu context. **Lliurament: 20-12-2013**

2. Lectura d'un llibre entre els recomanats i redacció de la seua fitxa tècnica, que contingui a més una avaluació personal del seu contingut. **Lliurament: 3-12-2013**

DIDÀCTICA I ORGANITZACIÓ SOCIOEDUCATIVA

TEMA 3: Oferta educativa i accés a l'educació

Professora: Davinia Palomares Montero
Curs 2013-2014

TEMA 3: Oferta educativa i accés a l'educació

ÍNDEX:

- 3.1. Necessitats, processos i persones
- 3.2. Processos de derivació, captació, selecció i accés als serveis socioeducatius
- 3.3. Oferta educativa: especialització o diversificació (de destinataris o serveis)

Grau en Educació Social
Assignatura: Didàctica i Organització Socioeducativa

2

TEMA 3: Oferta educativa i accés a l'educació

3.1 Necessitats, processos i persones (1)

- L'escolaritat com a projecte i marc de l'ensenyament
 - L'escola és un sistema:
 - * Organització civilitzadora i humanitzada
 - El projecte educatiu s'ha difuminat, però és horitzó
 - L'escolaritat salvaguarda:
 - * Integra, normalitza, seqüència, titula

Ministerio de Educación, Cultura y Deporte

TEMA 3: Oferta educativa i accés a l'educació

3.1 Necessitats, processos i persones (2)

A ON QUEDEN LES PERSONES QUE TENEN VULNERAT (D'ALGUNA FORMA) EL SEU DRET A L'EDUCACIÓ?

Oferta, accés i miss

“En cada treball, ets una educadora social diferent”

- Cada entitat té una
 - Ideologia – Forma de tracte – Mètode
- El treball educatiu es mou entre la dependència i l'autonomia
 - Personalització i rendibilitat – Núm. d'expedient i ràtio
- Pla de centre
 - Ideari – Planificació d'objectius i mètode, protocol d'actuació – Mesura del progrés en relació amb el pla educatiu
- Accés
 - Derivació, anàlisi de casos (urgència i suport) – Justícia en l'accés a la llista d'espera

“Una entitat sola no aconsegueix res”

TEMA 3: Oferta educativa i accés a l'educació

3.1 Necessitats, processos i persones (3)

Oferta, accés i missió: Organitzacions amb missió socioeducativa

-A quines entitats ens referim?

Entitats privades:

- ONGs
- Fundacions
- Associacions

Entitats públiques:

- Entitats gestionades directament per organismes públics
- Entitats públiques però de gestió privada

DESTINATARIS

Entitats privades	Entitats públiques
Els usuaris són persones amb nom i cognoms.	Els usuaris són un núm. d'expedient.
Dependent de les subvencions que reben has d'entrar en el joc d'atendre X núm. per ser vistes com a rendibles.	La filosofia és com més expedients atenguem més rendibles som.

TEMA 3: Oferta educativa i accés a l'educació

3.1 Necessitats, processos i persones (4)

Oferta, accés i missió: Organitzacions amb missió socioeducativa

-Tipus d'accés/entrada

- Conselleria (a aquests els deriven hospitals, serveis socials...)
- Serveis socials
- Entitats religioses (Càritas)
- Altres entitats
- Boca a boca entre usuaris i gent del barri

LLISTA D'ESPERA... QUÈ ES FA?

Entitats privades	Entitats públiques
En una primera instància l'equip tècnic (educadors, treballadora social, psicòloga) adreça, avalua el cas i la urgència i decideix.	En primera instància, per ordre de llista.
La direcció pot prendre una decisió unilateral o posar condicions concretes en cada cas.	Per urgència, aquesta decisió la pren el tècnic de secció.
Pot ser totalment subjectiu.	El centre que rebrà el nou usuari no té ni veu ni vot, solament en comptades ocasions.
Suport d'altres entitats per a una millor intervenció.	Preval l'objectivitat en ser una entitat pública.

TEMA 3: Oferta educativa i accés a l'educació

3.1 Necessitats, processos i persones (5)

Oferta, accés i missió: Organitzacions amb missió socioeducativa

- Accés/entrada: Quan és ideal?

En tots dos tipus d'institucions dependrà del tipus de programa.

- Accés/entrada: De què dependrà?

Els objectius de cada entitat.

Projecte educatiu.

Ideari intern de cada entitat.

- Accés/entrada: Què hem de fer els educadors?

Conèixer bé l'ideari per saber si és conforme amb els nostres valors.

Adaptar-nos als diferents projectes educatius: en cada entitat i cada treball hem de ser un tipus d'educador social

TEMA 3: Oferta educativa i accés a l'educació

3.2 Processos de derivació, captació, selecció i accés als serveis socioeducatius (1)

• Jacinto, C. (1998). *¿Qué es calidad en la formación para el trabajo de jóvenes de sectores de pobreza? Un análisis desde la estrategias de intervención.* A Jacinto, C. i Gallart, M.A. (coords.) (1998). *Por una segunda oportunidad. La formación para el trabajo de jóvenes vulnerables.* Montevideo, Cinterfor-OIT, 311-341.

- Els mateixos programes en diferents institucions es fan amb:

- Estratègies diferents: àmbits de desenvolupament, continguts.
- Efectes diferents: propòsits, necessitats dels destinataris.
- Diverses qualitats.

↳ - El que està comprovat és que: institucions fortes i significatives
 → oferta més integral

La gestió és primordial: *escollir entre cursos aïllats o programes coordinats.*

TEMA 3: Oferta educativa i accés a l'educació

3.2 Processos de derivació, captació, selecció i accés als serveis socioeducatius (2)

• Jacinto, C. (1998). *¿Qué es calidad en la formación para el trabajo de jóvenes de sectores de pobreza? Un análisis desde la estrategias de intervención*. A Jacinto, C. i Gallart, M.A. (coords.) (1998). *Por una segunda oportunidad. La formación para el trabajo de jóvenes vulnerables*. Montevideo, Cinterfor-OIT, 311-341.

La gestió és primordial: *escollir entre cursos aïllats o programes coordinats*.

– Cada institució serveix millor diferents propòsits (ideals i interessos) i persones o col·lectius

– Dimensions significatives vinculades amb la qualitat de l'oferta institucional:

- Pertinència
- Rellevància
- Integralitat
- Eficàcia
- Eficiència

TEMA 3: Oferta educativa i accés a l'educació

3.2 Processos de derivació, captació, selecció i accés als serveis socioeducatius (3)

• Jacinto, C. (1998). *¿Qué es calidad en la formación para el trabajo de jóvenes de sectores de pobreza? Un análisis desde la estrategias de intervención*. A Jacinto, C. i Gallart, M.A. (coords.) (1998). *Por una segunda oportunidad. La formación para el trabajo de jóvenes vulnerables*. Montevideo, Cinterfor-OIT, 311-341.

• Pertinència:

- Detectar nínxols productius i de serveis amb possibilitat d'inserció.
- Cursos amb continguts per a l'ocupació (tècniques, gestió, personals, socials).
- Articulació amb altres actors: llocs de treball, administració, etc.
Oportunitat, adequació i conveniència d'una cosa

• Rellevància:

- Benefici, significació del que s'ha après per als propis actors.

• Integració

- Respecte al contingut de la formació per al treball.
- Respecte a l'articulació de les accions compensatòries.

• Eficàcia:

- Compliment dels objectius establerts.

• Eficiència:

- Compliment dels objectius en relació cost/benefici.

TEMA 3: Oferta educativa i accés a l'educació

3.2 Processos de derivació, captació, selecció i accés als serveis socioeducatius (4)

• Jacinto, C. (1998). *¿Qué es calidad en la formación para el trabajo de jóvenes de sectores de pobreza? Un análisis desde la estrategias de intervención*. A Jacinto, C. i Gallart, M.A. (coords.) (1998). *Por una segunda oportunidad. La formación para el trabajo de jóvenes vulnerables*. Montevideo, Cinterfor-OIT, 311-341.

• Identitats diferenciades:

- Perfils institucionals segons la centralitat del propòsit principal (missió).
- La identitat marcarà la seua intervenció: educativa, social, integració, compensació.

• Relació de les estratègies d'intervenció amb les identitats institucionals i amb les poblacions ateses:

- Estratègia d'intervenció → conjunt d'accions realitzades (per reclutar, seleccionar, formar i inserir...)

- * Subestratègies:
 - 1) Captació i selecció
 - 2) Formació i compensació
 - 3) Articulació i intermediació

TEMA 3: Oferta educativa i accés a l'educació

3.2 Processos de derivació, captació, selecció i accés als serveis socioeducatius (5)

• Jacinto, C. (1998). *¿Qué es calidad en la formación para el trabajo de jóvenes de sectores de pobreza? Un análisis desde la estrategias de intervención*. A Jacinto, C. i Gallart, M.A. (coords.) (1998). *Por una segunda oportunidad. La formación para el trabajo de jóvenes vulnerables*. Montevideo, Cinterfor-OIT, 311-341.

1) Captació i selecció

- No està exempta de problemes.
- Quan la proposta és coneguda, les persones ateses demanen la inclusió de forma espontània.
- Quan és un projecte nou, deu promocionar-se.
- La captació i la permanència té relació amb les promeses institucionals.
- És important establir relació entre què s'ofereix i quin és el perfil de la persona atesa.

2) Formació i compensació

- Els elements que componen l'estratègia de formació poder ser **seqüencials o simultanis**.
- En el text identifiquen: capacitació tècnica, habilitats bàsiques, orientació, altres components i compensació social.
- Seqüencial: articulació en funció de la complexitat i atenent a la situació de partida de les persones ateses.
- Simultani: articula diferents components al mateix temps. Principalment s'orienten a l'aspecte tècnic.

3) Articulació i intermediació

- L'articulació amb el context facilita el desenvolupament i la sostenibilitat de les experiències, legitima l'experiència, fa integral la intervenció, ajusta la formació al context i possibilita actuar.
- Formes d'acompanyament o intermediació: pràctiques, grups de treball, escola productiva.

TEMA 3: Oferta educativa i accés a l'educació

3.2 Processos de derivació, captació, selecció i accés als serveis socioeducatius (6)

• Jacinto, C. (1998). *¿Qué es calidad en la formación para el trabajo de jóvenes de sectores de pobreza? Un análisis desde la estrategias de intervención.* A Jacinto, C. y Gallart, M.A. (coords.) (1998). *Por una segunda oportunidad. La formación para el trabajo de jóvenes vulnerables.* Montevideo, Cinterfor-OIT, 311-341.

Estrategias de intervención	Captación y Selección	Formación					Intermediación				
		Técnica		Refuerzo de habilidades básicas	Habilidades sociales	Otra formación ampliada	Atención social	Pasantías	Grupos de trabajo	Micro-emprendimiento	Escuela productiva
		Práctica en taller	Con producción								
Identidades institucionales* Centros de formación (educativo)	Promoción en el barrio y/o escuelas primarias de una oferta de formación precisa	Componente central	Discontinua	Si, poco articulada	Informal	Deportes, salidas	Eventual por derivación	No	Algunos casos	No	Algunos casos
Casos del Joven (compensación)	Promoción con base territorial dirigida a la participación en actividades variadas (y flexibilización del currículo)	Eventual	No	Algunos casos	A veces institucionalizada	Componente central	Si, acompañamiento y derivación	Eventual	Eventual	Eventual	No
Centros comunitarios (atención, promoción, Asistencia)	Promoción con base territorial con foco en la atención de necesidades familiares más amplias, salvo alimentación.	En general orientada al autoempleo	Discontinua	Algunos casos	Informal o talleres reflexivos	Algunos casos	Componente central	Eventual	Eventual	Algunos casos	No
Nuevas instituciones (capacitación)	Promoción y orientación por parte de la institución y/o en oficinas regionales del programa, oferta de formación precisa	Componente central	No	No	Marginal	No	Eventual y por derivación	Componente central	No	No	No

Grau en Educació Social

Assignatura: Didàctica i Organització Socioeducativa

13

TEMA 3: Oferta educativa i accés a l'educació

3.3 Oferta educativa: especialització o diversificació (de destinataris o serveis) (1)

• Lázaro, E. (2009). *Acompañar, participar, crear. Una propuesta metodológica en educación social.* Madrid, Semilla, 71-87.

Oferta: propostes d'acció

- Eixos d'acció (actuacions)
- Participants
- Projectes (en els quals es concreten les diferents actuacions)

Actuacions

- *Educació de carrer*: treball de proximitat amb els joves, en l'espai públic que ells utilitzen. Desenvolupament de capacitats personals i participació en vida social. Característiques dels joves: latinoamericans, 15-20 anys, no integrats en circuit cultural institucionalitzat, no sistema escolar. El carrer és la seua experiència. Projectes d'acompanyament individual i acompanyament ampliat.
- *Centres de dia*: Pretenen facilitar la participació social, la integració en àmbits formatius. Característiques dels joves: nens i adolescents (6-16 anys) amb dificultats escolars, socials i familiars. Tracten que el procés escolar sigui el més normalitzat possible, desenvolupar habilitats socials, desenvolupament emocional, autocontrol, treball en equip, convivència. Important: coordinació amb centres, realitzant tasques d'acompanyament i intermediació. Revitalitzar el teixit social.

Grau en Educació Social

Assignatura: Didàctica i Organització Socioeducativa

14

TEMA 3: Oferta educativa i accés a l'educació

3.3 Oferta educativa: especialització o diversificació (de destinataris o serveis) (2)

• Lázaro, E. (2009). *Acompañar, participar, crear. Una propuesta metodológica en educación social.* Madrid, Semilla, 71-87.

- *Integració sociolaboral de joves*. La que més recorregut té en l'associació. Característiques dels joves: 16-21 anys. Van finalitzar el seu pas pel sistema educatiu obligatori sense títol. Sense competències culturals i laborals. Finalitat: integració sociolaboral a través d'itinerari educatiu que fomenta també l'autonomia personal, la responsabilitat, solidaritat i participació crítica. Sense durada predeterminada. Fases: i) Acolliment. 4-5 mesos, derivats per altres centres, inici de la relació, confiança, autoestima, compromís. Projecte educatiu individualitzat i grupal. ii) Formació: escollir taller, desenvolupament personal i cultural, després formació i orientació laboral, competències laborals: tornar al sistema reglat CFGM. iii) Acompanyament i inserció: pràctiques en situació real.
- *Formació ocupacional i ocupació*. Informació, orientació, formació i intermediació laboral. Característiques dels joves: joves usuaris de l'associació o persones en risc d'exclusió que busquen ocupació. Centre Integrat de Recursos per a l'Ocupació (CIREV). Activitats: *Acompanyament a la inserció laboral*: en relació amb l'escola professional. Si necessiten més temps es deriva a l'empresa d'inserció. *Orientació laboral*: obert a personal del districte amb dificultat per trobar ocupació. *Borsa d'ocupació*: connectar empreses i treballadors. *Intermediació empresarial*: treballs amb empreses per explicar beneficis de les Responsabilitat Social Corporativa. *Formació ocupacional*: formació específica. *Dona i treball. Assessoria legal*.

Grau en Educació Social

Assignatura: Didàctica i Organització Socioeducativa

15

TEMA 3: Oferta educativa i accés a l'educació

3.3 Oferta educativa: especialització o diversificació (de destinataris o serveis) (3)

• Lázaro, E. (2009). *Acompañar, participar, crear. Una propuesta metodológica en educación social.* Madrid, Semilla, 71-87.

- *Noves tecnologies*: eliminar la bretxa digital d'accés i de contingut. Aula d'alfabetització digital; aula d'accés a internet; aula de suport escolar.
- *Empreses d'inserció*: per a persones amb més dificultats per accedir a un lloc de treball.

Grau en Educació Social

Assignatura: Didàctica i Organització Socioeducativa

16

TEMA 3: Oferta educativa i accés a l'educació

3.3 Oferta educativa: especialització o diversificació (de destinataris o serveis) (4)

• Xavó-Xaví, equipo de maestros (2001). *El adolescente marginal*. Barcelona, Rosa Sensat, caps. 1 a 3.

CAPÍTOL 1. Descripció de la realitat

Realitat sociològica:

Barris de la perifèria. Exclòs, sense projectes comuns a la resta de la societat, sense vincles, no comparteixen valors. S'ha passat de la interrelació social a l'aïllament de classes.

Els serveis personals no perceben el batec del carrer. Augmenta la beneficència i la dependència.

Nens i adolescents tenen difícil estructurar la seva personalitat i relacionar-se amb els altres com capacitar-los?

Realitat educativa

Es reconeix el valor de l'educació, però el punt de partida és diferent:

educació = dret / educació = inversió
(UNESCO / BANC MUNDIAL)

Els educadors es troben entre els dos extrems.

L'educació pot ser un factor de cohesió social? Per a això hauria de comptar amb la totalitat de la realitat social (això no ocorre).

La competitivitat és font d'exclusió.

TEMA 3: Oferta educativa i accés a l'educació

3.3 Oferta educativa: especialització o diversificació (de destinataris o serveis) (5)

• Xavó-Xaví, equipo de maestros (2001). *El adolescente marginal*. Barcelona, Rosa Sensat, caps. 1 a 3.

CAPÍTOL 1. Descripció de la realitat

Trets propis de l'adolescent marginal:

El centre escolar no analitza la inadaptació, l'assumeix.

És necessari conèixer la història personal dels alumnes per connectar i aconseguir l'empatia per educar.

Cultura de la pobresa (Oscar Lewis): relació amb la societat (falta de participació real), relació amb la comunitat local (agrupació familiar), relació amb la família (brevetat d'infància en cicle vital), relació amb el mateix individu (sensació de marginalitat, dependència, inferioritat).

Tendència normalitzadora.

Trets estructurals de la desigualtat:

Socioafectius,
estructura de la personalitat,
mentals i cognoscitius.

Vegem el text original

TEMA 3: Oferta educativa i accés a l'educació

3.3 Oferta educativa: especialització o diversificació (de destinataris o serveis) (6)

• Xavó-Xaví, equipo de maestros (2001). *El adolescente marginal*. Barcelona, Rosa Sensat, caps. 1 a 3.

CAPÍTOL 2. A on va la societat: repercussions en l'educació

Amb adolescents marginals estem en la corda fluixa:

i) el que imposa la societat consumista i productiva (han de ser capaces d'accedir per sortir de la seva marginació),

ii) desenvolupament personal i harmònic de la persona (que li permetrà gaudir dels seus drets i exercitar els seus deures).

Pilars de l'educació:

Aprendre a conèixer.

Aprendre a fer.

Aprendre a viure junts i amb els altres.

Aprendre a ser.

Vegem el text original

TEMA 3: Oferta educativa i accés a l'educació

3.3 Oferta educativa: especialització o diversificació (de destinataris o serveis) (7)

• Xavó-Xaví, equipo de maestros (2001). *El adolescente marginal*. Barcelona, Rosa Sensat, caps. 1 a 3.

CAPÍTOL 3. Temptejos per a una didàctica adequada

Projecte educatiu ha de tenir: Actitud personal (intel·ligència personal) i procés mental (informació)

L'educador ha de reconduir la proposta educativa sobre les experiències i la realitat dels educands (investigació – acció)

Comportaments:

* Procediments:

- Interès prioritari per l'immediat

- Rebuig de l'esforç

* Conceptes:

- Dificultat d'assimilar fases del procés

- Dificultat de retenció

* Valors:

- Tendència a resoldre mecanismes sense reflexió

- Gran amor propi / manca de confiança en si mateix

- Falta de seguretat → manca de compromís

El plantejament educatiu ha de recollir aquests trets i característiques

De forma àmplia: el projecte educatiu

De forma directa: l'enfocament didàctic

Almenys és bàsic tenir en compte: categories mentals d'espai / temps / llenguatge / pensament matemàtic

TEMA 3: Oferta educativa i accés a l'educació

3.3 Oferta educativa: especialització o diversificació (de destinataris o serveis) (8)

- Xavó-Xaví, equipo de maestros (2001). *El adolescente marginal*. Barcelona, Rosa Sensat, caps. 1 a 3.

CAPÍTOL 3. Temptejos per a una didàctica adequada

Pautes per a una didàctica adequada:

- Conèixer el bagatge personal dels alumnes i el seu procés
- Comprovar el que aconsegueix i com arriba als objectius
- Repetició sense ser mecanització
- Progressos personals a partir de la correcció d'errors
- Pautes a manera de referents
- Graduar els objectius per dificultat (desglossar)
- Discriminació auditiva
- Generalització / abstracció
- Expressió verbal

TEMA 3. Oferta educativa i accés a l'educació

PRÀCTICA 3: Centres d'educació social en funció de l'accés.

Catalogació de centres d'acció social en funció de l'accés i dels camps d'intervenció i de l'oferta.

Seguint l'esquema de les estratègies d'intervenció que explica Jacinto (1998), heu d'explicar el funcionament de dues entitats socioeducatives.

- **Identifiqueu els programes educatius.**
- **Per a cada programa, assenyalau la seua estratègia de “captació i selecció”, de “formació” i de “intermediació”.**
- **Quina és la identitat de la institució: social, educativa, assistencial, etc.? Expliqueu-ho.**

(dues entitats)

Quadre de Jacinto:

		Estratègies d'intervenció						
		Captació i selecció	Formació				Atenció social	Intermediació
			Tècnica	Habilitats bàsiques	Habilitats socials	Altra formació ampliada		
Identitats institucionals								

TEMA 4. Avaluació diagnòstica i planificació: projecte educatiu

Les institucions educatives i les persones que les conformen, també en l'àmbit de l'educació social, han de treballar sota un paraigua comú de principis i valors que legitimen la seua pràctica. Per aquest motiu, és necessari l'establiment d'acords que donen una visió global del rumb de la institució per a eliminar postures individualistes i augmentar el sentiment de pertinença a l'organització. Aquesta proposta compartida dirigirà i orientarà els processos d'intervenció educativa de la institució, determinant-ne els objectius, els continguts i el processos educatius. Aquesta presa de decisions no és neutra i es manifesta en rituals regularitzats que reflecteixen la cara informal de l'organització i contribueixen a la socialització del subjectes.

Temes i textos de referència

4.1. Principis que sustenten i legitimen les pràctiques educatives.

- *Introducció al tema sense lectura relacionada. Contextualització.*

- Antúnez, S. (1998). *El proyecto educativo de centro*. Barcelona, Graó, cap. 1.

- García, G. i Ramírez, G. (2006). *Manual práctico para elaborar proyectos sociales*. Madrid, Siglo XXI.

4.2. Regulacions i negociació del projecte educatiu. Del PEC a la programació.

- Antúnez, S. (1998). *El proyecto educativo de centro*. Barcelona, Graó, cap. 2.

- García, G. i Ramírez, G. (2006). *Manual práctico para elaborar proyectos sociales*. Madrid, Siglo XXI.

4.3. Planificació centrada en objectius, continguts o processos.

- Stenhouse, L. (1984). *Investigación y desarrollo del curriculum*. Madrid, Morata.

4.4. Decisions sobre els continguts: selecció i distribució (seqüència i ritme).

- Stenhouse, L. (1984). *Investigación y desarrollo del curriculum*. Madrid, Morata.

4.5. Currículum explícit i currículum ocult.

- Santos Guerra, M.A. (2005). *Currículum oculto y aprendizaje en valores*.

http://web.educastur.princast.es/proyectos/coeduca/?page_id=111

Exercicis

En grup.-

PRÀCTICA 4: Avaluació diagnòstica i planificació: projecte educatiu.

Elaboreu el vostre propi Projecte Educatiu de Centre. Emprant l'esquema de les fases en la negociació (Antúnez, 1998) feu una simulació. En dues o tres pàgines descrigueu cadascuna de les fases imaginant que sou membre d'una institució que vol manifestar la seua identitat educativa. A la fi, heu de mostrar les vostres declaracions de principis com a institució (els vostres Valors). Feu ús de les claus de García i Ramirez, 2005.

Data de seguiment: **Sessions de pràctiques, resolució de dubtes, revisió del treball, etc.**

Lliurament: **Maig (dies per concretar)**

Individuals.-

1.1. GLOSSARI O MAPA CONCEPTUAL: Toca canviar l'opció seleccionada en el primer quadrimestre. **Glossari:** Identifica 10 termes al glossari que siguin rellevants per a la comprensió del tema 4 i proporciona'n la definició.

Mapa conceptual: Elaborarel mapa conceptual del tema 4.

Lliurament: **28 de febrer.**

1.2. LECTURA D'UN DELS TEXTOS: Recorda que és la teua responsabilitat llegir un dels textos proposats en aquest tema. El contingut de l'assignatura es compon a partir d'ells, per això és important llegir-los. Però en el segon quadrimestre NO hi lliurament de resums de lectura per temes.

Lliurament: -----

¡ATENCIÓ!

Treball individual transversal del 1r quadrimestre:

1. En finalitzar les pràctiques 4 a 6 cal fer un exercici de reflexió i plasmar-lo per escrit: anàlisi i judici d'un projecte educatiu, model d'ensenyament i avaluació. **Lliurament: 23-05-2014**

2. Lectura d'un llibre entre els recomanats i redacció de la seua fitxa tècnica, que contingui a més una avaluació personal del seu contingut. **Lliurament: 05-05-2014**

DIDÀCTICA I ORGANITZACIÓ SOCIOEDUCATIVA

TEMA 4: Avaluació diagnòstica i planificació: projecte educatiu

Professora: Davinia Palomares Montero
Curs 2013-2014

TEMA 4: Avaluació diagnòstica i planificació: projecte educatiu

ÍNDEX:

- 📄 4.1. Principis que sustenten i legitimen les pràctiques educatives
- 📄 4.2 Regulacions i negociació del projecte educatiu. Del PEC a la programació
- 📄 4.3 Planificació centrada en objectius, continguts o processos
- 📄 4.4 Decisions sobre els continguts: selecció i distribució (seqüència i ritme)
- 📄 4.5 Currículum explícit i currículum ocult

Grau en Educació Social
Assignatura: Didàctica i Organització Socioeducativa

TEMA 4: Avaluació diagnòstica i planificació: projecte educatiu

4.1 Principis que sustenten i legitimen les pràctiques d'ensenyament (1)

Recordeu el que vam veure al tema 1 al voltant de l'ensenyament?

TEMA 1: Introducció: el dret a l'educació

1.1 L'escolaritat com a projecte i marc de l'ensenyament

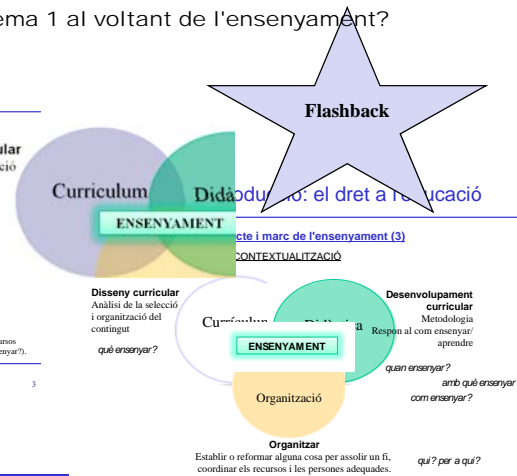
CONTEXUALITZACIÓ
QUÈ ÉS L'ENSENYAMENT? Estratègia que adopta l'escola p responsabilitat. No és solament sistemàtica de l'aprenentatge ni

Disseny curricular
 Anàlisi de la selecció i organització del contingut

PENSEM JUNTS: Què és l'ensenyament?
 - Pluja d'idees -

ENSENYAMENT

Finalitat de l'educació. Temes seleccionats (què ensenyar?).
 Metodologia i paper del mestre, l'estudiant i el saber (com ensenyar?).
 Estructura i seqüenciació de continguts (quan ensenyar?).
 Mitjans, ajudes i recursos didàctics (amb què ensenyar?).

Grau en Educació Social
Assignatura: Didàctica i Organització Socioeducativa

TEMA 4: Avaluació diagnòstica i planificació: projecte educatiu

4.1 Principis que sustenten i legitimen les pràctiques d'ensenyament (2)

NIVELLS DE CONCRECIÓ CURRICULAR

Currículum = planificació de la intervenció didàctica. Mitjà per a planificar el procés d'ensenyament - aprenentatge en un determinat període.

Les característiques bàsiques del currículum, en funció del marc legal del sistema educatiu dissenyat en la LOE 2/2006 de 3 de maig, són els següents:

És obert.

És flexible.

És dinàmic.

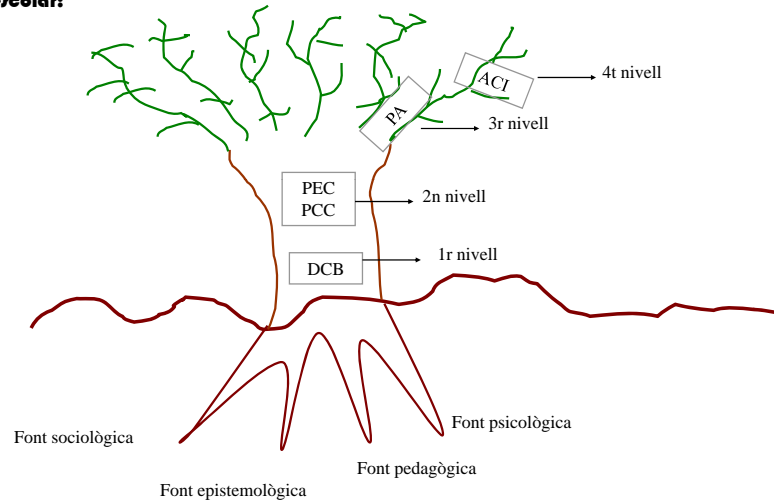
Amb aquestes característiques s'estableixen una sèrie de nivells de concreció per mitjà dels quals el currículum s'adapta i es concreta per a una determinada realitat educativa.

Tots els nivells estan relacionats entre si, perquè cada nivell connectarà amb el nivell anterior i al mateix temps connectarà amb el nivell següent.

TEMA 4: Avaluació diagnòstica i planificació: projecte educatiu

4.1 Principis que sustenten i legitimen les pràctiques d'ensenyament (3)

En l'àmbit escolar:

TEMA 4: Avaluació diagnòstica i planificació: projecte educatiu

4.1 Principis que sustenten i legitimen les pràctiques d'ensenyament (4)

FONTS DEL CURRÍCULUM

Sociològica: demandes socials i culturals, continguts que contribueixen al procés de socialització de l'alumnat.

Pedagògica: fonamentació teòrica i pràctica en la pràctica docent.

Psicològica: relacionada amb el desenvolupament evolutiu en les diferents edats, etc. de l'alumnat, coneixement del desenvolupament evolutiu en les diferents edats, etc.

Epistemològica: en els coneixements científics que integren les corresponents àrees i matèries curriculars.

Escoles del món

DISSENY CURRICULAR DE BASE (DCB). Primer nivell de concreció curricular

Ve determinat per les diferents administracions públiques amb competències en educació, les quals estableixen un marc curricular ampli, comú i bàsic en el territori que és del seu àmbit. Aquest nivell es troba arrel·legat en diferents disposicions legals: Lleis Orgàniques, Lleis Ordinàries i Reials Decrets per a l'àmbit estatal; Lleis Autonòmiques, Decrets, Ordres, Instruccions, etc., per a l'àmbit autonòmic.

Grau en Educació Social

Assignatura: Didàctica i Organització Socioeducativa

TEMA 4: Avaluació diagnòstica i planificació: projecte educatiu

4.1 Principis que sustenten i legitimen les pràctiques d'ensenyament (5)

PROJECTE EDUCATIU DE CENTRE I PROJECTE CURRICULAR DE CENTRE (PEC I PCC). Segon nivell de concreció curricular

Concreta i desenvolupa allò establert en el 1r nivell atenent a les característiques particulars d'una realitat educativa concreta, determinada per: l'entorn socioeconòmic i cultural, el centre radicat en aqueix entorn, amb unes característiques concretes quant a recursos humans i materials, instal·lacions, organització, línies, plans educatius, etc., un alumnat amb característiques concretes quant al seu desenvolupament evolutiu i tipologia.

El currículum en un 2n nivell de concreció curricular es reflecteix en el *Projecte Educatiu de Centre* → definirà els objectius particulars que es proposa assolir, tenint en compte la seua realitat i tenint com a referència la regulació estatal i autonòmica que regula els principis que orienten l'etapa educativa de la qual es tracta i les corresponents prescripcions del currículum. El PCC abordarà els següents aspectes: línies generals d'actuació pedagògica, coordinació i concreció dels continguts curriculars, així com el tractament transversal en les àrees, matèries o mòduls de l'educació en valors i altres ensenyaments.

Grau en Educació Social

Assignatura: Didàctica i Organització Socioeducativa

7

TEMA 4: Avaluació diagnòstica i planificació: projecte educatiu

4.1 Principis que sustenten i legitimen les pràctiques d'ensenyament (6)

PROGRAMACIÓ D'AULA (PA). Tercer nivell de concreció curricular

Es concreta i desenvolupa el 2n nivell per a cada curs o nivell educatiu atenent a les característiques que corresponen al desenvolupament psicofísic de l'alumnat. Està arrel·legat en un document denominat *Programació Didàctica* i és competència directa de cada Departament Didàctic, que el desenvoluparà atenent a les premisses i els principis del projecte educatiu.

ADAPTACIÓ CURRICULAR INDIVIDUALITZADA (ACI). Quart nivell de concreció curricular

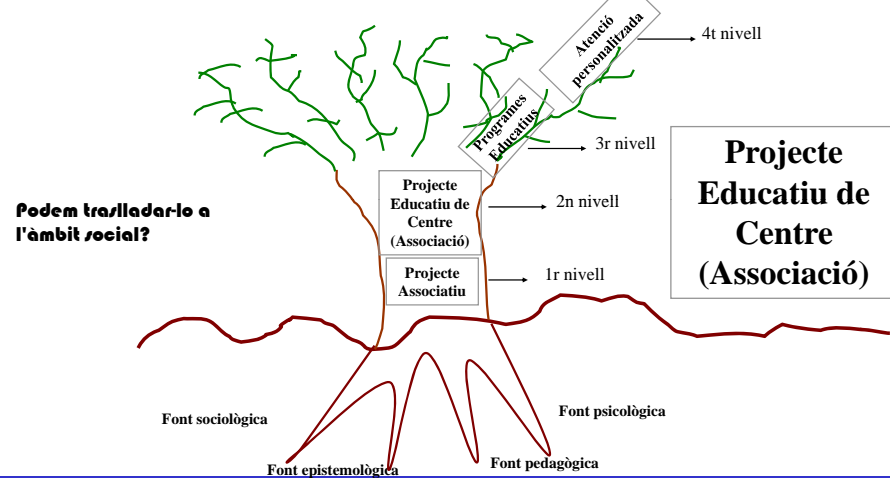
S'adapta el currículum establert en el 3r nivell per a l'alumnat que presenti algun tipus de necessitat específica de suport educatiu.

Grau en Educació Social

Assignatura: Didàctica i Organització Socioeducativa

TEMA 4: Avaluació diagnòstica i planificació: projecte educatiu

4.1 Principis que sustenten i legitimen les pràctiques d'ensenyament (7)

Grau en Educació Social

Assignatura: Didàctica i Organització Socioeducativa

9

TEMA 4: Avaluació diagnòstica i planificació: projecte educatiu

4.1 Principis que sustenten i legitimen les pràctiques d'ensenyament (8)

PROJECTE EDUCATIU DE CENTRE/ASSOCIACIÓ

Antúñez, S. (1998). *El proyecto educativo de centro*. Barcelona, Graó, cap. 1.

Punt de partida: Establiment d'acords (eliminar postures individualistes o insolidàries) → Visió global.

- Augmenta el sentiment de pertinença a l'organització.
- S'assumeix una responsabilitat compartida.

REPENSAR PRINCIPIS I CONVICCIONS:

- Renúncia a plantejaments estrictament personals de l'educador en benefici de l'acció educativa col·lectiva.
- El dret individual de l'educador té com a límit l'harmonització de les seues eleccions amb les d'altres educadors.
- Els alumnes seran la referència per prendre aquestes decisions.
- Els drets dels educadors i dels alumnes són iguals. L'educació de qualitat no és possible si no hi ha congruència sobre la base de criteris comuns.
- Desenvolupar conductes cooperatives i de treball en equip entre educadors per ser exemple a l'alumnat.

Grau en Educació Social

Assignatura: Didàctica i Organització Socioeducativa

TEMA 4: Avaluació diagnòstica i planificació: projecte educatiu

4.1 Principis que sustenten i legitimen les pràctiques d'ensenyament (9)

PROJECTE EDUCATIU DE CENTRE/ASSOCIACIÓ

Antúñez, S. (1998). *El proyecto educativo de centro*. Barcelona, Graó, cap. 1.

Les organitzacions que volen una pràctica coherent tractaran d'intervenir en els sis elements bàsics que la constitueixen: *objectius, recursos, estructura, tecnologia, cultura institucional i entorn*.

Per a això necessiten pautes i directrius generals per orientar les actuacions de forma coordinada.

CONVICCIÓ: partir de plans i projectes possibilita actuacions individuals i col·lectives més econòmiques i racionals. A més, aclareixen la posició ideològica i organitzativa. Poden ajudar a:

- Evitar improvisació i rutina
- Unificar criteris
- Reduir la incertesa
- Coordinar la participació i la implicació
- Racionalitzar la tasques i l'ús del temps
- Generar motivació i incentius al treball
- Configurar una personalitat pròpia en la institució, etc.

Grau en Educació Social

Assignatura: Didàctica i Organització Socioeducativa

TEMA 4: Avaluació diagnòstica i planificació: projecte educatiu

4.1 Principis que sustenten i legitimen les pràctiques d'ensenyament (10)

PROJECTE EDUCATIU DE CENTRE/ASSOCIACIÓ

García, G. i Ramírez, G. (2006). *Manual práctico para elaborar proyectos sociales*. Madrid, Siglo XXI

- Treballem junts -

Tenir una idea

Grau en Educació Social

Assignatura: Didàctica i Organització Socioeducativa

TEMA 4: Avaluació diagnòstica i planificació: projecte educatiu

4.2 Regulacions i negociació del projecte educatiu (1)

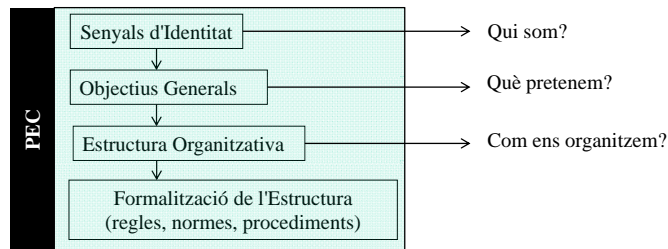
PROJECTE EDUCATIU DE CENTRE/ASSOCIACIÓ

Antúnez, S. (1998). *El proyecto educativo de centro*. Barcelona, Graó, cap. 2.

Concepte: Instrument que recull i comunica una proposta integral per dirigir i orientar coherentment els processos d'intervenció educativa en una institució educativa.

1. Per què és una proposta?
2. Per què és integral?
3. Per què dirigir i orientar coherentment?
4. Per què institucional?

Contingut: Quants i quins són els apartats d'un PEC és una qüestió discutible. Hi ha alternatives similars però amb variacions. Presentem la que proposa Antúnez (1998):

TEMA 4: Avaluació diagnòstica i planificació: projecte educatiu

4.2 Regulacions i negociació del projecte educatiu (2)

PROJECTE EDUCATIU DE CENTRE/ASSOCIACIÓ

Antúnez, S. (1998). *El proyecto educativo de centro*. Barcelona, Graó, cap. 2.

Contingut: **PEC** Senyals d'identitat → Qui som?

Centres escolars públics estan determinats per la Constitució i disposicions legals cap a característiques comunes. Per exemple: aconfessionalitat. Açò NO suposa que tinguin els mateixos i idèntics senyals d'identitat.

PEC Objectius generals → Què pretenem?

Han de ser explícits. 1) No han de ser massa generals. Han de ser congruents amb fins educatius que els governs democràtics han establert però no una repetició. Han d'estar relacionats amb els usuaris de la institució. 2) No han de temporalitzar-se a termini curt o mitjà. 3) No han de referir-se pròpiament al desenvolupament del currículum.

PEC Estructura organitzativa → Com ens organitzem?

Totes les institucions tenen un conjunt d'elements que ha de ser regulat (equips, càrrecs, serveis, òrgans, etc.). L'estructura són aquests elements i les seues interaccions. En els centres escolars l'estructura està determinada per la legislació però pot ampliar-se. En d'altres organitzacions l'estructura és més variable.

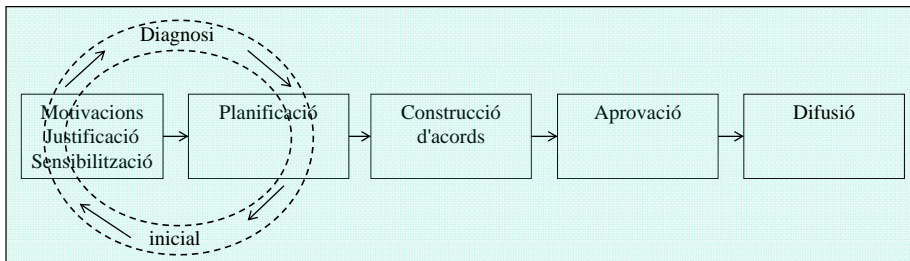
TEMA 4: Avaluació diagnòstica i planificació: projecte educatiu

4.2 Regulacions i negociació del projecte educatiu (3)

PROJECTE EDUCATIU DE CENTRE/ASSOCIACIÓ

Antúnez, S. (1998). *El proyecto educativo de centro*. Barcelona, Graó, cap. 2.

Fases (negociacions):

TEMA 4: Avaluació diagnòstica i planificació: projecte educatiu

4.2 Regulacions i negociació del projecte educatiu (4)

PROJECTE EDUCATIU DE CENTRE/ASSOCIACIÓ

García, G. i Ramírez, G. (2006). *Manual práctico para elaborar proyectos sociales*. Madrid, Siglo XXI

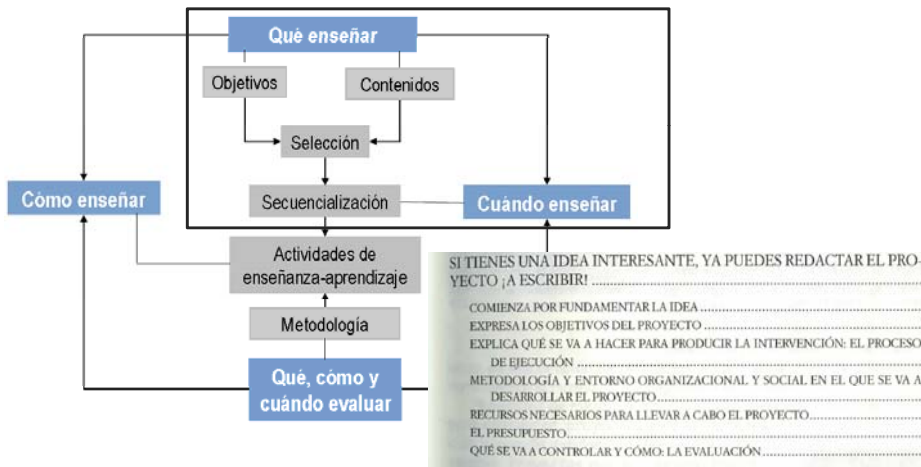
- Treballem junts -
Redactem el projecte

TEMA 4: Avaluació diagnòstica i planificació: projecte educatiu

4.3 Planificació centrada en objectius, continguts o processos (1)

ESTRUCTURA BÁSICA D'UNA PROPOSTA CURRICULAR

García, G. i Ramírez, G. (2006). *Manual práctico para elaborar proyectos sociales*. Madrid, Siglo XXI

TEMA 4: Avaluació diagnòstica i planificació: projecte educatiu

4.3 Planificació centrada en objectius, continguts o processos (2)

Stenhouse, L. (1984). *Investigación y desarrollo del currículum*. Madrid, Morata.

QUÈ ENSENYAR?

Propostes des de diferents models educatius:

- **Objectius:** Intencions educatives enteses en termes d'efectes esperats
- **Principis de procediment:** Criteris que sorgeixen de la direcció de les activitats educatives

Els objectius: el per què i el per a què?

“Supervivència” de la societat

- Reproducció de les estructures i els valors
 - Crítica i transformació de les estructures i els valors
- Aquests propòsits s'han de fer explícits

Els objectius: la pedagogia per objectius

- Neix lligada al moviment nord-americà de racionalització de la planificació del currículum (Bobbit, 1918).
 - Plantejament utilitarista de l'educació (Tyler, 1949).
 - El seu contingut procedeix de l'anàlisi de les tasques que, se suposa, haurien de realitzar en finalitzar l'escola.
 - L'activitat educativa no resulta pensable sense comptar amb els objectius que l'orienten.
- Les formes que adopten han de ser concretes (successius nivells de concreció), mesurables:
- * Conductes observables (Mager, 1982)
 - * Habilitats cognitives, destreses, actituds o capacitats (Coll, 1991)
- Dels objectius deriven els continguts, les activitats i les estratègies d'avaluació.

Grau en Educació Social

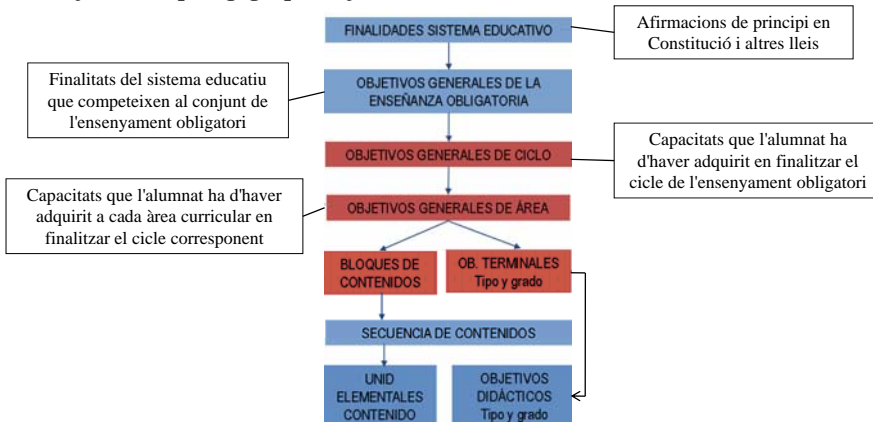
Assignatura: Didàctica i Organització Socioeducativa

18

TEMA 4: Avaluació diagnòstica i planificació: projecte educatiu

4.3 Planificació centrada en objectius, continguts o processos (3)

Els objectius: la pedagogia per objectius

Grau en Educació Social

Assignatura: Didàctica i Organització Socioeducativa

19

TEMA 4: Avaluació diagnòstica i planificació: projecte educatiu

4.3 Planificació centrada en objectius, continguts o processos (4)

Una crítica del model d'objectius

Stenhouse, L. (1984). *Investigación y desarrollo del currículum*. Madrid, Morata.

1. Els comportaments d'aprenentatge trivials són els més fàcils d'operativitzar i per això poden ser infravalorats els resultats autènticament importants de l'educació.
2. L'especificació prèvia de metes explícites impedeix al professor aprofitar oportunitats educatives sorgides inopinadament a l'aula.
3. A part de les alteracions en el comportament de l'alumne, existeixen altres tipus de resultats educatius que revesteixen importància.
4. Mesurabilitat implica un comportament que pot ser mesurat de manera objectiva, mecanicista i, per tant, ha d'haver-hi alguna cosa deshumanitzant en el procediment.
5. Resulta antidemocràtic projectar per endavant com ha de comportar-se l'alumne després de la instrucció.
6. Aquesta no és en realitat la forma en què es dona l'ensenyament: els professors rars vegades especifiquen els seus objectius en termes de comportaments mesurables de l'alumne.
7. En certes àrees de coneixement resulta més difícil identificar comportaments mesurables per part dels alumnes.
8. Mentre uns enunciats generals d'objectius poden semblar vàlids a un observador situat al marge, si la majoria de les metes educatives fossin fixades amb precisió generalment es revelarien innòcues.
9. La mesurabilitat implica responsabilitat: els professors poden ser jutjats per la seva capacitat per obtenir resultats en els seus alumnes, més que pels múltiples índexs de competència que s'empren actualment.
10. Els objectius són difícils d'obtenir.
11. En avaluar els esquemes docents, amb freqüència són els resultats no anticipats els realment importants, però les metes prèviament especificades poden fer que l'avaluador no pari esment a l'imprevist.

Grau en Educació Social

Assignatura: Didàctica i Organització Socioeducativa

20

TEMA 4: Avaluació diagnòstica i planificació: projecte educatiu

4.3 Planificació centrada en objectius, continguts o processos (5)

Principis de procediment

Stenhouse, L. (1984). *Investigación y desarrollo del currículum*. Madrid, Morata.

- Model de procés en el qual el professorat cobra protagonisme.
- Es tracta de justificar i explicitar quines són les nostres idees, en què es recolzen i quina forma podrien adoptar: concreten la realitat teoricopràctica.
- Els criteris d'actuació responen com estratègies d'ensenyament.
- Les finalitats no determinen el que cal realitzar, no són resultats o productes del procés.
- Referència a l'activitat del docent i no al que l'alumnat haurà d'aconseguir.
- Exemplificació: *The Humanities Curriculum Project* (Stenhouse, 1967) Principis:
 - * Els temes controvertits seran tractats a classe amb els estudiants.
 - * El professor o professora se sotmet al criteri de neutralitat.
 - * El debat, més que la instrucció, presidirà l'estudi de les qüestions controvertides.

Exemples:

- Iniciar i desenvolupar en els xiquets un procés de plantejament de preguntes.
- Ensenyar una metodologia de recerca en la qual els nens i les nenes puguin buscar informació per respondre a preguntes que han plantejat.
- Establir discussions a classe, en les quals els estudiants aprenguin tant a escoltar com a exposar els seus propis punts de vista.

TEMA 4: Avaluació diagnòstica i planificació: projecte educatiu

4.3 Planificació centrada en objectius, continguts o processos (6)

- Treballem junts -

Pensem en objectius i processos

TEMA 4: Avaluació diagnòstica i planificació: projecte educatiu

4.4 Decisions sobre els continguts: selecció i distribució (seqüència i ritme) (1)

Stenhouse, L. (1984). *Investigación y desarrollo del currículum*. Madrid, Morata.

Què és el contingut del currículum?

- **Tradicionalment:** selecció del contingut científic, estructurat en disciplines acadèmiques d'elaboració de l'experiència humana que buscaven oferir una adequada comprensió del món.
- **Actualment:** escola com a agència de transmissió cultural i currículum com a projecte cultural. L'escola té moltes més missions a complir.

Problemàtiques del què ensenyar

Consens social: l'educació bàsica de la ciutadania ha d'incloure components cada vegada més amplis, facetes d'una educació integral.

Què s'exigeix als currícula moderns?

Àrees clàssiques del coneixement + nocions d'higiene personal + educació vial + educació sexual + educació per al consum + determinats hàbits socials + nous sabers científics i tècnics + prevenció contra les drogues + cura del medi ambient + ...

Problema central: consens social i pedagògic sobre quin és el nucli bàsic de cultura per a tots i totes. No existeix camp o aspecte cultural que no estigui sotmès a valoracions socials diverses.

TEMA 4: Avaluació diagnòstica i planificació: projecte educatiu

4.4 Decisions sobre els continguts: selecció i distribució (seqüència i ritme) (2)

QUAN ENSENYAR?

Seqüenciació

- El currículum organitzat sota l'**esquema de mosaic** relega el domini de les últimes claus del coneixement a les fases finals de l'aprenentatge de les assignatures especialitzades. Les primeres etapes i les intermèdies són graons propedèutics.

- * Requereix la coordinació entre els docents de les diverses especialitats per garantir una seqüenciació integral.

- Currículum sota un **codi integrat**. Àrea com a recurs organitzador de coneixements amplis. Major flexibilitat en la seqüenciació.

- * Un únic docent disposa d'una mirada més globalitzada.
- * Fórmules més flexibles d'organització de l'espai, de la distribució del temps.

- Treballem junts -

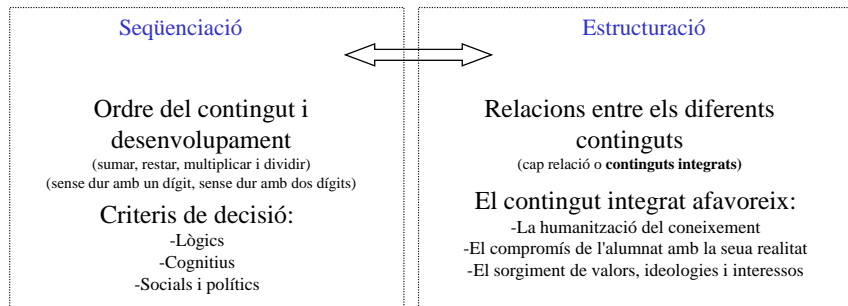
Traslladem al context social

TEMA 4: Avaluació diagnòstica i planificació: projecte educatiu

4.4 Decisions sobre els continguts: selecció i distribució (seqüència i ritme) (3)

QUAN ENSENYAR? Seqüenciació

-Tasca complexa i controvertida. Es refereix principalment a:

TEMA 4: Avaluació diagnòstica i planificació: projecte educatiu

4.5 Currículum explícit i currículum ocult (1)

CONCEPTE DE CURRÍCULUM OCULT Santos Guerra, M.A. (2005). *Currículum oculto y aprendizaje en valores.*

"Todo centro escolar es una organización peculiar con una cultura moral propia, en el sentido de que provee a sus miembros de un marco referencial para interpretar y actuar, como conjunto de significados compartidos por los miembros, que va a determinar los valores cívicos y morales que aprenden los alumnos y alumnas. Este conjunto de normas, supuestos tácitos, creencias y valores se manifiestan en diversos rituales regularizados, reflejado normalmente en la cara informal de la organización del Centro, contribuyendo a socializar a los sujetos".

Bolívar (1998)

Quins serien els valors cívics i morals que vosaltres voldríeu per a la vostra institució educativa?

Penseu que hi alguna institució educativa que tracta d'eliminar aquests valors?
(participació, llibertat, solidaritat, igualtat)

És difícil que es fique per escrit, però no és tan improbable que succeeix.

TEMA 4: Avaluació diagnòstica i planificació: projecte educatiu

4.5 Currículum explícit i currículum ocult (2)

CONCEPTE DE CURRÍCULUM OCULT Santos Guerra, M.A. (2005). *Currículum oculto y aprendizaje en valores.*

Què és?

Font d'aprenentatge de normes, costums, creences, llenguatges, símbols.

On es manifesta?

En l'estructura i el funcionament de la institució.

A qui afecta?

A totes les persones que integren l'organització.

Com s'aprèn?

Mai s'explicita ni la intenció ni el mecanisme o procediment cognitiu mitjançant la qual s'apropia de nous significats.

"Un profesor, ante un grupo de alumnos y alumnas, imparte simultáneamente muchas lecciones (no sólo de su materia): de sensibilidad, de respeto, de lenguaje, de compostura, de atención al desfavorecido... O de todos sus contrarios".

Santos Guerra (2005)

TEMA 4: Avaluació diagnòstica i planificació: projecte educatiu

4.5 Currículum explícit i currículum ocult (3)

PECULIARITATS DEL CURRÍCULUM OCULT Santos Guerra, M.A. (2005). *Currículum oculto y aprendizaje en valores.*

És subreptici / És omnipresent / És omnímode / És reiteratiu / És invaluable.

Componem el significat de cada peculiaritat

- a. Es subrepticio, es decir, que influye de manera no manifiesta, del todo oculta. No por eso es menos efectiva. A través de la observación, de la repetición automática de comportamientos, del cumplimiento de las normas, de la utilización de los lenguajes, de la asunción de las costumbres, acabamos asimilando una forma de ser y de estar en la cultura generada por la institución.
- **És subreptici**
- **És omnipresent**
- **És omnímode** c. Es omnímodo porque reviste múltiples formas de influencia. Se asimilan significados a través de las prácticas que se realizan, de los comportamientos que se observan, de las d. Es reiterativo, como lo son las actividades que se repiten de manera casi mecánica en una práctica institucional que tiene carácter rutinario. Se entra a la misma hora, se hacen las mismas cosas, se mantienen las mismas reglas, se perpetúan los mismos papeles...
- **És reiteratiu**
- **És invaluable** e. Es invaluable, es decir que no se repara en los efectos que produce, no se evalúa el aprendizaje que provoca, no se valora las repercusiones que tiene. Se evalúa el curriculum explícito, tanto en los aprendizajes que ha provocado en los alumnos/as como de manera global a través de las evaluaciones de Centros. Pero no se tiene en cuenta todo lo que conlleva la forma de estructuración, funcionamiento y relación que constituye la cultura de la institución.

TEMA 4: Avaluació diagnòstica i planificació: projecte educatiu

4.5 Currículum explícit i currículum ocult (4)

DIMENSIONS DEL CURRÍCULUM OCULT Santos Guerra, M.A. (2005). *Currículum oculto y aprendizaje en valores.*

Dimensió macro del sistema educatiu. Dues opcions contraposades:

1. **Com a exemple d'ètica.** Forma d'establir la xarxa de centres, l'adscripció als mateixos, la possibilitat de seguir itineraris dependent de la capacitat i de l'esforç i no només de les possibilitats econòmiques de la família.
2. **Com a sistema de perversió social.** Forma d'organitzar els centres i de seleccionar-los al servei del poder i dels diners.

Dimensió micro, cada centre educatiu:

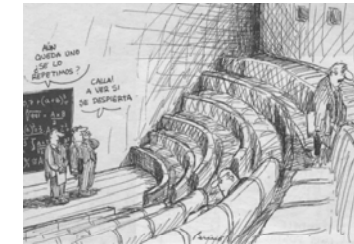
1. **El centre encarna els valors** que constitueixen el fonament de la societat civil. És la imatge d'una societat que respecta els valors, que els viu, que els fa realitat en les seves pràctiques, en les relacions de les persones i en la forma d'articular el funcionament.
2. **El centre ignora o contradiu els valors** que constitueixen el fonament de la societat civil.

TEMA 4: Avaluació diagnòstica i planificació: projecte educatiu

4.5 Currículum explícit i currículum ocult (5)

EXEMPLIFICACIONS DE CURRÍCULUM OCULT

Exercici de classe:

TEMA 4: Avaluació diagnòstica i planificació: projecte educatiu

4.5 Currículum explícit i currículum ocult (5)

EXEMPLIFICACIONS DE CURRÍCULUM OCULT

Exercici de classe:

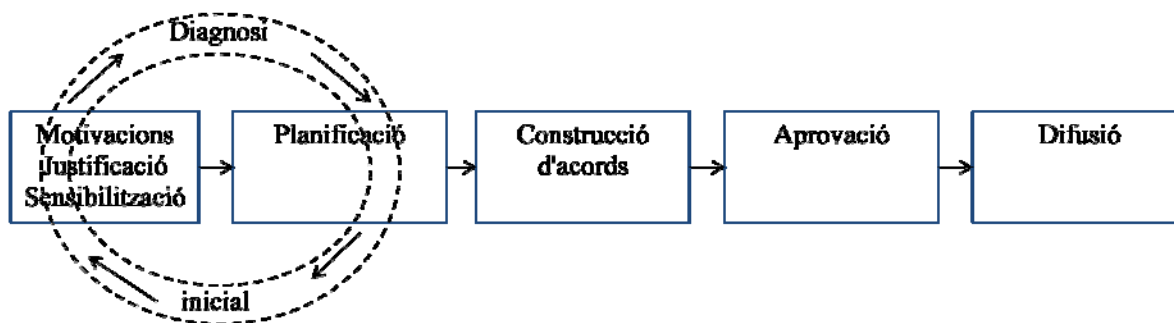
- Estereotips de gènere. L'escola mixta no ha arribat a ser una escola coeducativa. A través dels llibres de text, de les pràctiques establides, de les formes de relació, etc., es perpetuen les formes de viure's i actuar com a dona i com a home.
- Es transmet també una concepció del poder, més a prop del privilegi que del servei. Per exemple, l'organització dels espais, tant en les dimensions com en la disposició, l'ús o el trànsit entre ells.
- Els escenaris de l'aprenentatge ens fan entendre que solament un *sap* (es col·loca en una posició més alta, es dirigeix a l'auditori, disposa de mitjans audiovisuals, és a prop de la pissarra, té un micròfon...), que els alumnes no poden aprendre res els uns dels altres (està col·locats en alineacions que els fan veure el clatell del que està davant, no disposen de temps per parlar, no poden fer grups per discutir...).
- El temps es distribueix de forma jeràrquica. Basta observar l'estructura temporal de les intervencions per descobrir que es disposa de temps en funció del que se suposa que se sap.
- La forma de treballar el coneixement i d'avaluar l'aprenentatge entranen perilloses concepcions sobre la seva construcció, valoració i aplicació. És la institució la que és depositària del coneixement hegemònic i ella mateixa diu quan es pot donar per cert que aqueix coneixement ha sigut adquirit.
- A través de processos de selecció i classificació s'aprèn a competir, a comparar-se amb els altres, a buscar els primers llocs, a fer mèrits segons els criteris establits per la cultura institucional.

TEMA 4. Avaluació diagnòstica i planificació: projecte educatiu

PRÀCTICA 4: Avaluació diagnòstica i planificació: projecte educatiu.

Treballem el projecte educatiu de centre/associació.

Elaboreu el vostre propi Projecte Educatiu de Centre. Emprant l'esquema de les fases en la negociació (Antúnez, 1998) feu una simulació. En dues o tres pàgines descrigueu cadascuna de les fases imaginant que sou membre d'una institució que vol manifestar la seua identitat educativa. A la fi, heu de mostrar les vostres declaracions de principis com a institució (els vostres Valors). Feu ús de les claus de García i Ramirez, 2005.

TEMA 5. La pràctica d'ensenyament: interacció pedagògica, tutoria i acompanyament educatiu

La relació educativa suposa descriure l'ambient d'aprenentatge en què es va a desenvolupar la relació tenint en compte les fases de l'activitat a desenvolupar, els rols dels participants i les normes o regles per a propiciar l'aprenentatge, així com els dispositius i materials que li donen suport. Tota pràctica d'ensenyament implica un procés de transmissió cultural i socialització, de manera que les persones aprenem a interioritzar els elements socioculturals i del medi ambient. En aquest procés d'aprenentatge en l'àmbit social, els educadors i les educadores han d'establir una relació d'ajuda que situa la persona i els grups al centre de la tasca educativa, protegint-los i ajudant al desenvolupament de la seua plena autonomia.

Temes i textos de referència

5.1 Models d'ensenyament: sintaxi, sistema social i efectes.

Joyce, B. i Weil, M. (2002). *Modelos de enseñanza*. Barcelona, Gedisa, caps. 1 i 2.

5.2 Transmissió cultural, socialització i disciplina.

Mulet, B. (1999). *Societat i Educació. Una interpretació sociològica*. U. Illes Balears, cap. 3.

5.3 Decisions sobre agrupament, rols i relacions.

Ander-Egg, E. (2006). *Metodología y práctica de la animación sociocultural*. Madrid, CCS.

5.4 Metodologies individuals i grupals:

5.4.1 El tacte pedagògic, tutoria, acompanyament, entrevista (individual);

Van Manen, M. (1998). *El tacto en la enseñanza*. Paidós Ibérica.

5.4.2 Aprenentatge servei, comunitats d'aprenentatge, educació popular i de carrer (grupal).

Tapia, M.N. (2004). *Aprendizaje y servicio solidario*. Madrid, CCS.

Giraldi, M.; Hennart, M. i de Boevé, E. (2008). *Guía internacional sobre la metodología de la educación de calle en el mundo*. Bruselas, Red internacional de trabajadoras sociales de calle y Dynamo Internacional.

Exercicis

En grup.-

PRÀCTICA 5: Model i enfocament d'ensenyament.

Proposta d'un escenari d'ensenyament, d'un contingut rellevant, amb un grup, seguint el patró d'un model d'ensenyament. Pensa en un col·lectiu de persones que comparteixen algunes característiques. Descriu el col·lectiu amb detall. Explica el contingut principal de la relació d'ensenyament. Què es vol ensenyar? Quins són els objectius de la relació educativa? Descriu l'escenari d'ensenyament.

Data de seguiment: **Sessions de pràctiques, resolució de dubtes, revisió del treball, etc.**

Lliurament: **Maig (dies per concretar)**

Individuals.-

1.1. GLOSSARI O MAPA CONCEPTUAL: Toca canviar l'opció seleccionada en el primer quadrimestre. Glossari: Identifica 10 termes al glossari que siguin rellevants per a la comprensió del tema 5 i proporciona'n la definició.

Mapa conceptual: Elabora el mapa conceptual del tema 5.

Lliurament: **18 d'abril.**

1.2. LECTURA D'UN DELS TEXTOS: Recorda que és la teua responsabilitat llegir un dels textos proposats en aquest tema. El contingut de l'assignatura es compon a partir d'ells, per això és important llegir-los. Però en el segon quadrimestre NO hi ha lliurament de resums de lectura per temes.

Lliurament: -----

¡ATENCIÓ!

Treball individual transversal del 1r quadrimestre:

1. En finalitzar les pràctiques 4 a 6 cal fer un exercici de reflexió i plasmar-lo per escrit: anàlisi i judici d'un projecte educatiu, model d'ensenyament i avaluació. **Lliurament: 23-05-2014**

2. Lectura d'un llibre entre els recomanats i redacció de la seua fitxa tècnica, que contingui a més una avaluació personal del seu contingut. **Lliurament: 05-05-2014**

DIDÀCTICA I ORGANITZACIÓ SOCIOEDUCATIVA

TEMA 5: La pràctica d'ensenyament: interacció pedagògica, tutoria i acompanyament educatiu

Professora: Davinia Palomares Montero
Curs 2013-2014

TEMA 5: La pràctica d'ensenyament: interacció pedagògica, tutoria i acompanyament educatiu

ÍNDEX:

- 📖 5.1 Models d'ensenyament: sintaxi, sistema social i efectes. Enfocaments d'ensenyament
- 📖 5.2 Transmissió cultural i socialització
- 📖 5.3 Decisions sobre agrupament, rols i relacions. El tacte pedagògic

Grau en Educació Social
Assignatura: Didàctica i Organització Socioeducativa

TEMA 5: La pràctica d'ensenyament: interacció pedagògica, tutoria i acompanyament educatiu.

5.1 Models d'ensenyament: sintaxi, sistema social i efectes. Enfocaments d'ensenyament. (1)

Un **model d'ensenyament** és la descripció d'un ambient d'aprenentatge i inclou les nostres conductes com a mestres quan aquest model és utilitzat. Aquests models tenen molts usos, des de planificar la lliçó i els currículums fins a dissenyar materials instructius. És:

- molt més que un mètode o programa
- una descripció de l'ambient d'aprenentatge
- un pla estructurat que pot ser utilitzat per a:

EXISTEIX EL MODEL PERFECTE?

- Tots els models pretenen:
 - Incrementar l'aprenentatge de l'aprenent
 - Ajudar a l'ensenyant a ser més professional i eficaç
- Hi ha models que van ser dissenyats per promoure un determinat tipus d'aprenentatge/contingut (però no s'impedeix l'assoliment d'altres objectius/continguts)
- Diversos models poden aconseguir el mateix objectiu
- El que a un aprenent li ajuda a estudiar una cosa amb eficàcia pot no servir-li a un altre.
- A més, els aprenents canviaran en la mesura que amplin les seues estratègies d'aprenentatge

TEMA 5: La pràctica d'ensenyament: interacció pedagògica, tutoria i acompanyament educatiu

5.1 Models d'ensenyament: sintaxi, sistema social i efectes. Enfocaments d'ensenyament (2)

Joyce, B. i Weil, M. (2002). *Modelos de enseñanza*. Barcelona, Gedisa, caps. 1 i 2.

- Els ensenyants han de dominar una varietat de models i disposar-se per a un procés d'enriquiment permanent.
- A mesura que l'ensenyant incrementa el seu repertori de models, els aprenents incrementen els seus propis.
- Els efectes de cada model són els tipus d'aprenentatge impulsats pel model comparats amb els d'una situació on aquest model o un altre equivalent no s'estigui usant.
- Hi ha 2 tipus d'efectes:
 - Didàctic – Directe
 - Educatiu – Implícit

Dimensions/estructura dels models d'ensenyament

- **Sintaxi**
 - Seqüència o flux de les fases de l'activitat
- **Sistema social**
 - Rol de l'ensenyant, aprenents, normes, estructura
- **Principis d'intervenció**
 - Regles per propiciar l'aprenentatge
- **Dispositius i materials de suport**
 - Requeriments que donen suport el model

Famílies de models d'ensenyament

- Processament de la informació
 - Social
 - Personal
 - Conductual

TEMA 5: La pràctica d'ensenyament: interacció pedagògica, tutoria i acompanyament educatiu

5.1 Models d'ensenyament: sintaxi, sistema social i efectes. Enfocaments d'ensenyament (3)

Joyce, B. i Weil, M. (2002). *Modelos de enseñanza*. Barcelona, Gedisa, caps. 1 i 2.

Famílies de models d'ensenyament

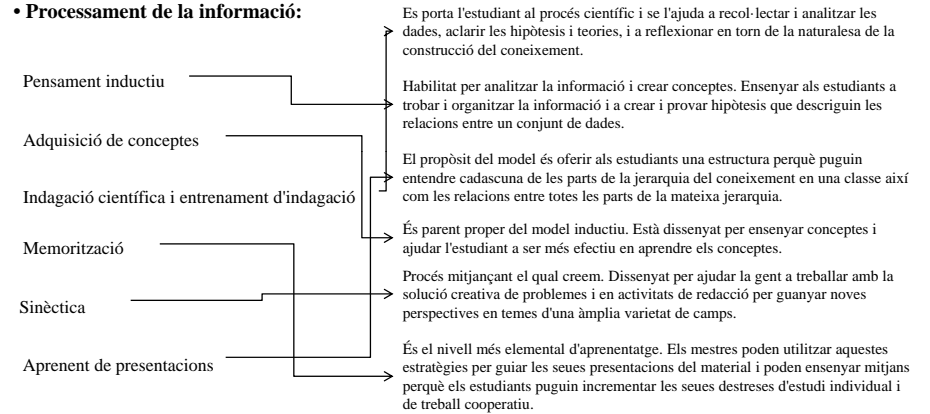
- **Processament de la informació:** Experiències educatives que promouen l'obtenció i l'organització de la informació, el plantejament i la resolució de problemes, l'elaboració de conceptes i d'un llenguatge per transmetre'ls.
- **Social:** Experiències educatives que promouen grups o comunitats d'aprenentatge, amb la intenció que els aprenents desenvolupen relacions de col·laboració per aconseguir els aprenentatges.
- **Personal:** Experiències educatives que atenen a la individualitat de cadascun dels aprenents i en promouen la independència productiva (comprensió d'un mateix, ser més conscients i responsables de la seua educació).
- **Conductual:** Experiències educatives que parteixen de l'ésser humà com a sistema de comunicació autocorrector que modifica la conducta d'acord amb la retroalimentació rebuda. Conducta observable. Tasques i mètodes clarament definits per comunicar el seu progrés a l'aprenent.

TEMA 5: La pràctica d'ensenyament: interacció pedagògica, tutoria i acompanyament educatiu

5.1 Models d'ensenyament: sintaxi, sistema social i efectes. Enfocaments d'ensenyament (4)

Joyce, B. i Weil, M. (2002). *Modelos de enseñanza*. Barcelona, Gedisa, caps. 1 i 2.

• Processament de la informació:

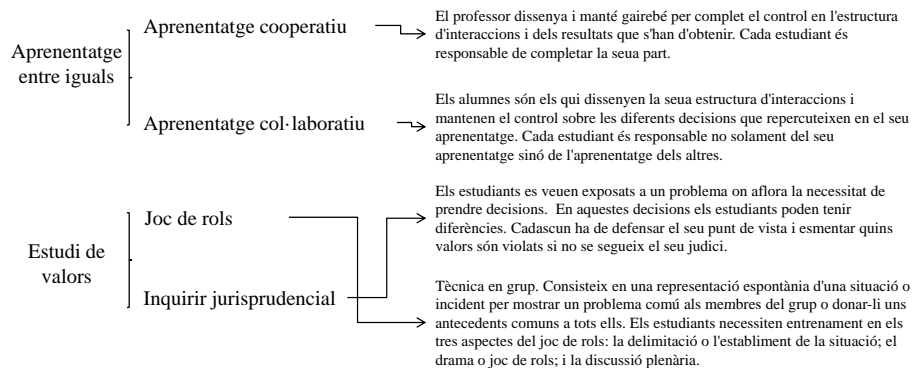

TEMA 5: La pràctica d'ensenyament: interacció pedagògica, tutoria i acompanyament educatiu

5.1 Models d'ensenyament: sintaxi, sistema social i efectes. Enfocaments d'ensenyament (5)

Joyce, B. i Weil, M. (2002). *Modelos de enseñanza*. Barcelona, Gedisa, caps. 1 i 2.

• Social:

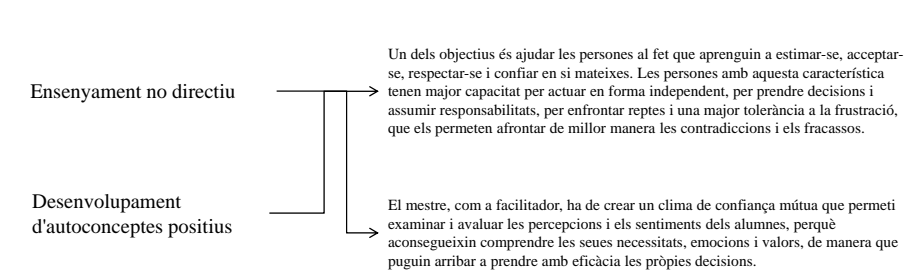

TEMA 5: La pràctica d'ensenyament: interacció pedagògica, tutoria i acompanyament educatiu

5.1 Models d'ensenyament: sintaxi, sistema social i efectes. Enfocaments d'ensenyament (6)

Joyce, B. i Weil, M. (2002). *Modelos de enseñanza*. Barcelona, Gedisa, caps. 1 i 2.

• Personal:

TEMA 5: La pràctica d'ensenyament: interacció pedagògica, tutoria i acompanyament educatiu

5.1 Models d'ensenyament: sintaxi, sistema social i efectes. Enfocaments d'ensenyament (7)

Joyce, B. i Weil, M. (2002). *Modelos de enseñanza*. Barcelona, Gedisa, caps. 1 i 2.

• Conductual:

- Aprent a aprendre → Inclou un focus acadèmic, dona un marge xicotet d'elecció de l'activitat als estudiants, afavoreix l'ensenyament davant del grup sencer i s'enfoca cap a les preguntes de fets i a la pràctica controlada de l'aula. Consisteix en cinc passos: (1) introducció; (2) demostració; (3) exposició; (4) pràctica guiada; (5) pràctica independent.
- Instrucció directa → El material es divideix en unitats, des de les simples fins a les complexes. Els estudiants treballen successivament a través de les unitats del material i prenen una prova dissenyada per ajudar-los a determinar el que han après. El mestre ha de dirigir a l'estudiant perquè entengui quins són els seus punts forts i les seues debilitats.
- Aprent de simulacions → És la presentació d'un problema, esdeveniment, situació o objecte artificial que imita la realitat, però que elimina la possibilitat de dany o risc per als participants. És un model del que existeix o pot existir en un conjunt d'interaccions físiques o socials complexes.

TEMA 5: La pràctica d'ensenyament: interacció pedagògica, tutoria i acompanyament educatiu

5.1 Models d'ensenyament: sintaxi, sistema social i efectes. Enfocaments d'ensenyament

Joyce, B. i Weil, M. (2002). *Modelos de enseñanza*. Barcelona, Gedisa, caps. 1 i 2.

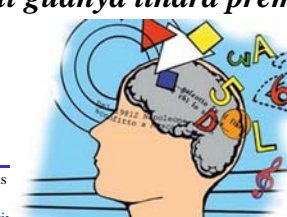
Indagació científica i entrenament d'indagació

Proposem un joc. 2 grups.
Qui guanya tindrà premi

Aprent de presentacions

Memorització

Aprent de simulacions

Desenvolupament d'autoconceptes positius

TEMA 5: La pràctica d'ensenyament: interacció pedagògica, tutoria i acompanyament educatiu

5.1 Models d'ensenyament: sintaxi, sistema social i efectes. Enfocaments d'ensenyament (8)

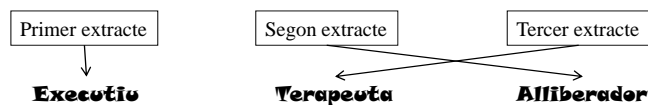
Fenstermacher, G. i Soltis, J. (1998). *Enfoques de la Enseñanza*. Edición Agenda Educativa

Enfocaments d'ensenyament: TRES FORMES D'ENTENDRE L'ENSENYAMENT

Treballem a classe.

Llegim junts: ~~Tres docents~~

Identifiquem junts: Característiques dels enfocaments

TEMA 5: La pràctica d'ensenyament: interacció pedagògica, tutoria i acompanyament educatiu

5.1 Models d'ensenyament: sintaxi, sistema social i efectes. Enfocaments d'ensenyament (9)

Fenstermacher, G. i Soltis, J. (1998). *Enfoques de la Enseñanza*. Edición Agenda Educativa

Debat amb casos de Fenstermacher i Soltis

Quina és la nostra opinió?

Activitat: Per grups → Pensa en un professor o professora que hagueu tingut aquest curs. Tracta d'identificar les característiques del procés d'ensenyament i situa'l en un dels enfocaments. En quin estaria més pròxim?

TEMA 5: La pràctica d'ensenyament: interacció pedagògica, tutoria i acompanyament educatiu

5.2 Transmissió cultural i socialització (1)

Mulet, B. (1999). *Societat i Educació. Una interpretació sociològica*. U. Illes Balears, cap. 3.

Socialització = procés mitjançant el qual les persones aprenen a interioritzar els elements socioculturals i del medi ambient (aprenentatge dels papers i posicions que són donats a l'individu).

→ El problema apareix quan les influències són externes i tenen caràcter de dominància (socialització aculturadora)

El procés de socialització no és lineal ni uniforme, depèn del tipus de societat. → Condiciona l'educació ←

Existeixen formes més o menys rígides, pautaades destinades a transmetre la vida social. ←

Etapes de la socialització:

- 1ª Estadi oral: família; societat simplificada.
- 2ª Estadi anal: varia segons l'àmbit social; noves demandes als infants.
- 3ª Estadi edípic: des de l'escola.
- 4ª Estadi de l'adolescència: demandes d'independència.

Coincideixen amb etapes educatives importants

↓
Socialització i culturització són processos que es duen a terme simultàniament.

TEMA 5: La pràctica d'ensenyament: interacció pedagògica, tutoria i acompanyament educatiu

5.2 Transmissió cultural i socialització (2)

Mulet, B. (1999). *Societat i Educació. Una interpretació sociològica*. U. Illes Balears, cap. 3.

L'educació = fenomen sociocultural amb funció social → Sentit assimilista: conservació social
→ Sentit adaptatiu: provocador de canvi social

Funcions de l'educació:

- Societat cohesionada (ideològització conformista)
- Selecció (elitista i economicocultural)
- Econòmica (mà d'obra)
- Politicoideològica (reguladora, d'adequació)

Cal un replantejament de les funcions de l'educació?

L'educació ha de ser considerada com a factor de progrés humà i social. Utopies, ideologies, plantejaments emancipadors, de transformació social.

Quin enfocament d'ensenyament utilitzaries?

TEMA 5: La pràctica d'ensenyament: interacció pedagògica, tutoria i acompanyament educatiu

5.3 Decisions sobre agrupament, rols i relacions. El tacte pedagògic (1)

Van Manen, M. (1998). *El tacto en la enseñanza. El significado de la sensibilidad pedagógica*. Barcelona, Paidós.

Tacte (diccionari) = "l'art de parlar, d'obrar, segons l'oportunitat, les circumstàncies, les conveniències socials".

Persona que mostra tacte: l'habilitat d'actuar amb rapidesa, amb seguretat, amb confiança en condicions complexes i delicades. Ha de saber interpretar els pensaments, els sentiments i els desigs interiors a partir d'aspectes com els gestos, el comportament, l'expressió i el llenguatge corporal.

→ "Tacte social" general en la interacció entre adults, és simètric.

→ "Tacte pedagògic" que s'estableix entre els adults i els nens o adolescents, és asimètric.

El **tacte pedagògic** és una expressió de la responsabilitat que assumim en protegir, educar i ajudar els nens i adolescents, a madurar. **Maneres de manifestar-lo:**

- _ Retardant la intervenció
- _ Essent sensible a la subjectivitat
- _ Influència subtil
- _ Actitud segura en diferents situacions
- _ Capacitat de saber improvisar

Habilitats i estratègies que utilitza "el tacte pedagògic":

- _ El tacte treballa amb la parla
- _ El tacte treballa amb el silenci
- _ El tacte treballa amb els gestos
- _ El tacte treballa amb l'ambient
- _ El tacte treballa amb l'exemple

TEMA 5: La pràctica d'ensenyament: interacció pedagògica, tutoria i acompanyament educatiu

5.3 Decisions sobre agrupament, rols i relacions. El tacte pedagògic (2)

Van Manen, M. (1998). *El tacto en la enseñanza. El significado de la sensibilidad pedagógica*. Barcelona, Paidós.

Conseqüències del tacte pedagògic

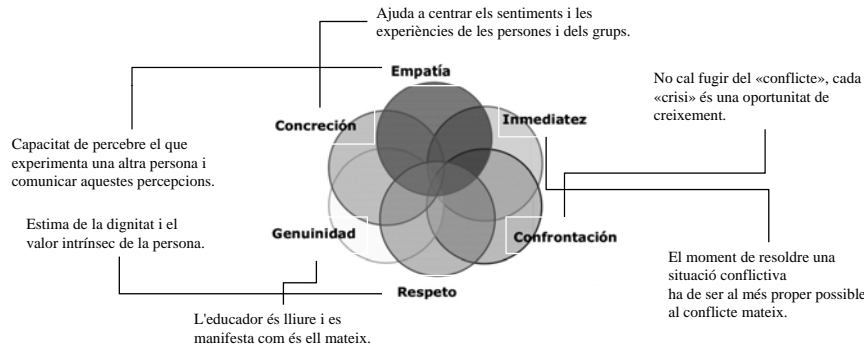
- _ Confiança.
- _ Potència l'aprenentatge i el creixement personal.
- _ Pot posar humor a situacions tenses.
- _ Respecte per la individualitat.
- _ Genera autodisciplina.
- _ Facilita la percepció pedagògica.

TEMA 5: La pràctica d'ensenyament: interacció pedagògica, tutoria i acompanyament educatiu

5.3 Decisions sobre agrupament, rols i relacions. El tacte pedagògic (3)

Lázaro, E. (2009). *Acompañar, participar, crear. Una propuesta metodológica en educación social*. Madrid, Semilla, 141-174.

L'acompanyament/acció tutorial = relació d'ajuda que situa la persona i els grups en el centre de la tasca educativa, desenvolupant la seva plena autonomia i possibilitant l'assumpció d'una consciència crítica.

TEMA 5: La pràctica d'ensenyament: interacció pedagògica, tutoria i acompanyament educatiu

5.3 Decisions sobre agrupament, rols i relacions. El tacte pedagògic (4)

Borrell Felip, N. *Organización de alumnos*. 135-157.

"L'agrupament, qualsevol que siga la seua forma, és un fet permanent, inseparable de l'educació institucional, en la mesura en què els centres d'ensenyament han d'enfrontar-se amb la tasca d'educar a un nombre considerable d'estudiants. L'agrupament, certament, és menys important que l'escola, igual que aquesta ho és menys que l'educació; l'agrupament té caràcter instrumental... però és, i seguirà sent-ho, un fet inevitable, inesquivable, en el context escolar" Orden de la Hoz (1974)

Tot centre s'ha de plantejar: Què volem l'agrupació? i Quina és l'adequada a les nostres característiques?

COORDENADES DE LES AGRUPACIONS

Vertical (pauta organitzativa)

- Graduada
- No graduada
- Progrés dual
- Multigraduació
- Ensenyament per cicles.

Horitzontal (Alumnat - Professorat)

- Classes homogènies o heterogènies
- Classes monodocents
- Classes departamentalitzades
- Team Teaching

TEMA 5: La pràctica d'ensenyament: interacció pedagògica, tutoria i acompanyament educatiu

5.3 Decisions sobre agrupament, rols i relacions. El tacte pedagògic (5)

Borrell Felip, N. *Organización de alumnos*. 135-157.

COORDENADES DE LES AGRUPACIONS Vertical (pauta organitzativa)

→ **Graduada**: edats, tasques, objectius, continguts.

- Compartimentalització del currículum i del procés de progrés acadèmic de l'alumne.
- Fixació de mínims formatius sobre la base de normes de grup i normes temporals.

→ **No graduada**: permet progressió constant, reconeix variabilitat particular.

Propòsits:

- Facilitar a cada xiquet l'oportunitat d'aprendre segons les seues pròpies pautes de creixement.
- Establir per a cada xiquet una manera de triomfar en les experiències escolars.
- Eliminar barreres artificials dels graus, de manera que els xiquets més ràpids no hagin de complir períodes rígids de temps.
- Possibilitar que el xiquet més lent avanci satisfactoriament i amb èxit segons el seu propi ritme.
- Possibilitar que a cada xiquet se li ensenyi segons el seu millor nivell d'aprenentatge.
- Donar a cada xiquet un currículum adaptat a les seues pautes evolutives.

Açò implica:

- Agrupació flexible.
- Programa d'estudis flexible.
- Marge de materials i mitjans instructius.

→ **Progrés dual**: ½ temps ensenyament graduat, ½ temps ensenyament no graduat.

→ **Multigraduació**: en la mateixa aula diferents graus.

→ **Ensenyament per cicles**: fórmula intermèdia; suprimir frontera entre cursos del mateix cicle.

TEMA 5: La pràctica d'ensenyament: interacció pedagògica, tutoria i acompanyament educatiu

5.3 Decisions sobre agrupament, rols i relacions. El tacte pedagògic (6)

Borrell Felip, N. *Organización de alumnos*. 135-157.

COORDENADES DE LES AGRUPACIONS Horitzontal (Alumnat - Professorat)

→ **Classes homogènies o heterogènies**: capacitat cognitiva, factors socials, etc.

-L'agrupament per si mateix no afecta de forma apreciable el rendiment dels alumnes.

-Els resultats més recents manifesten que l'agrupament homogeni influeix negativament en el rendiment dels alumnes lents. Quant als alumnes brillants sembla que les diferències de rendiment apreciades entre les dues formes d'agrupament no són significatives.

-Els efectes negatius evidents de l'agrupament homogeni sobre els escolars lents són explicats pel fet que l'absència en la classe d'alumnes brillants priva el grup d'una motivació permanent i de l'aprenentatge derivat de la interacció; i per l'anomenat "autocompliment de les previsions o profecies".

-La decisió d'adoptar un sistema homogeni o un sistema heterogeni d'agrupament ha de recolzar-se en consideracions diferents als efectes sobre el rendiment acadèmic.

→ **Classe monodocent**: un mateix professorat per a totes les matèries.

→ **Classe departamentalitzada**: diferent professorat per a cada matèria.

→ **Team Teaching**: plantejament cooperatiu de docents i transformació de l'organització.

TEMA 5. La pràctica d'ensenyament: interacció pedagògica, tutoria i acompanyament educatiu

PRÀCTICA 5: La pràctica d'ensenyament: interacció pedagògica, tutoria i acompanyament educatiu.

Model i enfocament d'ensenyament.

- Proposta d'un escenari d'ensenyament, d'un contingut rellevant, amb un grup, seguint el patró d'un model d'ensenyament.
 - Pensa en un col·lectiu de persones que comparteixen algunes característiques (hi haurà interacció educativa, de manera que pensa al mateix temps en la necessitat a cobrir en aquesta interacció). Describeu el col·lectiu amb detall.
 - Explica el contingut principal de la relació d'ensenyament. Què es vol ensenyar? Quins són els objectius de la relació educativa?
 - Describeu l'escenari d'ensenyament: com organitzaries les fases, els grups, el temps? → **SEGUEIX UN PATRÓ DE MODEL D'ENSENYAMENT EXPLICAT A CLASSE.**
- La proposta realitzada, a quin enfocament d'ensenyament penses que s'aproxima més? Executiu, terapeuta o alliberador? Raona la resposta.

TEMA 6. Avaluació, progrés dels aprenentatges i final de la relació

Qualsevol procés educatiu s'explica perquè darrere hi ha la intenció que algú aprenga. L'avaluació tracta de mostrar què s'ha après i què no, i per què, i te caire educatiu quan s'orienta a la millora dels aprenentatges, tant en la seua qualitat com en la quantitat. Avaluar és una peça central dels processos d'ensenyament i aprenentatge i en l'educació social és afortunadament formativa, però sempre orientada a la millora, l'adquisició de coneixements i el desenvolupament personal en diferents àmbits.

Temes i textos de referència

6.1 Avaluació diagnòstica, formativa i sumativa.

Morales, P. (2009). *La evaluación formativa*.
<http://www.upcomillas.es/personal/peter/otrosdocumentos/Evaluacionformativa.pdf>

6.2 Criteris i instruments d'avaluació.

Álvarez, J.M. (2001). *Evaluar para conocer, examinar para excluir*. Madrid, Morata, caps. 2, 7 i 8.

6.3 L'atenció a la diferència en la pràctica de l'avaluació: la correcció, la valoració i el reconeixement de l'aprenentatge.

Álvarez, J.M. (2001). *Evaluar para conocer, examinar para excluir*. Madrid, Morata, caps. 2, 7 i 8.

6.4 La certificació dels aprenentatges i la comunicació de l'avaluació.

Fundación Luis Vives (2011). *Metodología para la medición del impacto cualitativo de los programas de inclusión social*. Madrid, Fundación Luis Vives.

Exercicis

En grup.-

PRÀCTICA 6: Disseny d'un sistema d'avaluació per a la pràctica 5. Confecció de criteris i instruments d'avaluació.

Proposta de disseny d'un sistema d'avaluació per a la pràctica 5. Confecció de criteris i instruments d'avaluació.

Data de seguiment: **Sessions de pràctiques, resolució de dubtes, revisió del treball, etc.**

Lliurament: **Maig (dies per concretar)**

Individuals.-

1.1. GLOSSARI O MAPA CONCEPTUAL: Toca canviar l'opció seleccionada en primer quadrimestre. **Glossari:** Identifica 10 termes al glossari que siguin rellevants per a la comprensió del tema 6 i proporciona'n la definició.

Mapa conceptual: Elabora el mapa conceptual del tema 6.

Lliurament: **23 de maig.**

1.2. LECTURA D'UN DELS TEXTOS: Recorda que és la teua responsabilitat llegir un dels textos proposats en aquest tema. El contingut de l'assignatura es compon a partir d'ells, per això és important llegir-los. Però en el segon quadrimestre NO hi ha lliurament de resums de lectura per temes.

Lliurament: -----

¡ATENCIÓ!

Treball individual transversal del 1r quadrimestre:

1. En finalitzar les pràctiques 4 a 6 cal fer un exercici de reflexió i plasmar-lo per escrit: anàlisi i judici d'un projecte educatiu, model d'ensenyament i avaluació. **Lliurament: 23-05-2014**

2. Lectura d'un llibre entre els recomanats i redacció de la seua fitxa tècnica, que contingui a més una avaluació personal del seu contingut. **Lliurament: 05-05-2014**

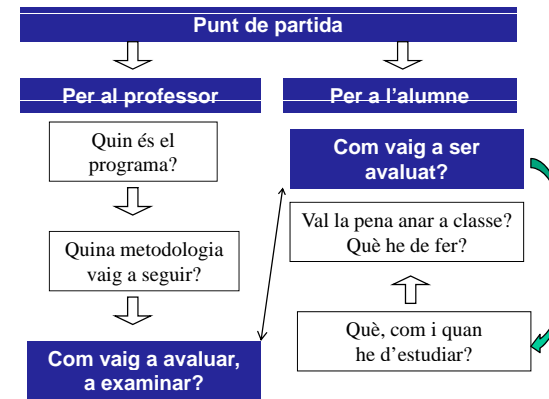
DIDÀCTICA I ORGANITZACIÓ SOCIOEDUCATIVA

TEMA 6: Avaluació, progrés dels aprenentatges i final de la relació

Professora: Davinia Palomares Montero
Curs 2013-2014

TEMA 6: Avaluació, progrés dels aprenentatges i final de la relació

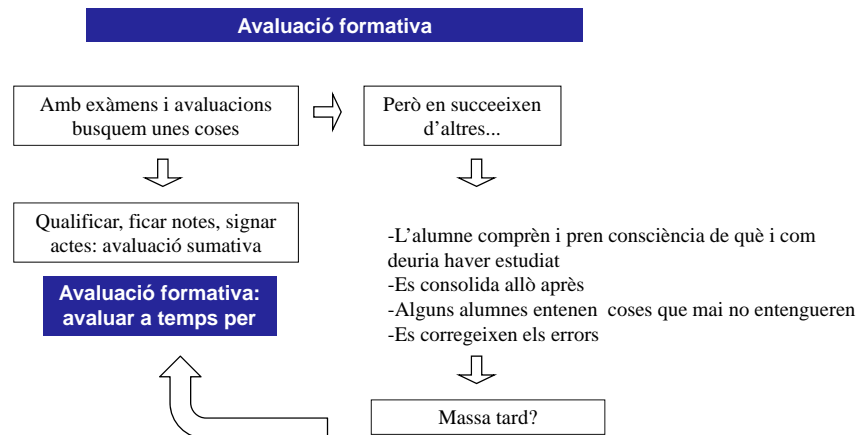
6.1 Avaluació diagnòstica, formativa i sumativa

Grau en Educació Social
Assignatura: Didàctica i Organització Socioeducativa

TEMA 6: Avaluació, progrés dels aprenentatges i final de la relació

6.1 Avaluació diagnòstica, formativa i sumativa

Grau en Educació Social
Assignatura: Didàctica i Organització Socioeducativa

TEMA 6: Avaluació, progrés dels aprenentatges i final de la relació

6.1 Avaluació diagnòstica, formativa i sumativa

	Formativa	
Funcions Per a què...	Facilitar l'aprenentatge Informar El professor Ritme, problemes d'aprenentatge L'alumne Corregir errors a temps Com s'ha d'estudiar Què és allò important Quin és el nivell d'exigència	Qualificar Certificar
Quan	Amb certa freqüència Quan siga oportú Avaluació integrada en l'aprenentatge	Temps designats
Com	Mètodes senzills, més informals i variats	Mètodes habituals
Qualificació	No, o pes menor, o tenir en compte sols si s'ha fet o no. La seua finalitat és una "altra".	Sí

Grau en Educació Social
Assignatura: Didàctica i Organització Socioeducativa

TEMA 6. Avaluació, progrés dels aprenentatges i final de la relació.

PRÀCTICA 6: Avaluació, progrés dels aprenentatges i final de la relació

**Proposta de disseny d'un sistema d'avaluació per a la pràctica 5.
Confeció de criteris i instruments d'avaluació.**